

Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem.

Rok 1882.

Wydano i rozesłano dnia 15. Maja 1882.

Część XII.

Nr. 49.

O b w i e s z c z e n i e

e. k. Namiestnictwa z dnia 7. Grudnia 1881 l. 66743.

W skutek wysokiego reskryptu e. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 5. Października 1881 l. 1313/praes., podaje się do powszechnej wiadomości IIga część przepisów ewidencyjnych, tyczących się gażystów w rezerwie.

1. Rozdział.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Uzupełnienie.

1. Uzupełnienie stanu gażystów w rezerwie następuje;

- a) przez przestąpienie gażystów zostających w stanie czynnym, do rezerwy i
- b) przez mianowanie gażystami w rezerwie.

2. Warunki, jakie są potrzebne do przejścia gażystów zostających w czynnej służbie do rezerwy, są zawarte w przepisach o traktowaniu osobistych spraw oficerów i t. d. — warunki do uzyskania nominacji na gażystę w rezerwie, w przepisach o awansach wojskowych, organicznych postanowieniach i przepisach służbowych, dalej w instrukcyi dla szkół wojskowych, zawarte.

3. Gażyści w rezerwie zatrzymują także podczas ich czynnej służby, charakter rezerwowy, mają więc i w tym wypadku wymieniać przy swej szarzy dodatek „w rezerwie“.

§ 2.

Dokumenta legitymacyjne.

Generalowie i pułkownicy, dalej w równej klasie dyet zostający inni gażyści, otrzymują przy przestąpieniu do rezerwy osobne dekrety z c. k. państwowego ministerstwa wojny.

Innym gażystom służy za dokument legitymacyjny, ostatni dekret nominacyjny. Przy przestąpieniu gażystów zostających w czynnej służbie, do rezerwy, poświadczą na tym dekreście komendant korpusu (naczelnik władzy, zakładu wojskowego) ich przeniesienie do rezerwy.

W wypadku zatracenia wyżej wspomnianych dekretów, nie wystawia się duplikatów, tylko poświadczenia co do nominacji i przyznania rangi, a to ze strony korpusu, w którego etacie się znajdują, dla nie przydzielonych do stanu oddziału wojska, lub zakładu wojskowego, ze strony państwowego ministerstwa wojny.

§ 3.

Ewidencya.

Ewidencya gażystów w rezerwie rozpada się:

- a) na ewidencyę podług przynależności etatowej;
- b) na ewidencyę podług miejsca pobytu;
- c) na ewidencyę podług przeznaczenia służbowego w razie wojny.

Ewidencya podług przynależności etatowej opartą jest na instrukcyi normującej prowadzenie księgi głównej, ewidencya podług miejsca pobytu i przeznaczenia służbowego na wypadek wojny, opartą jest na niniejszych postanowieniach.

§ 4.

Przynależność ewidencyjna.

Gażyści w rezerwie są do tej powiatowej komendy uzupełniającej co do ewidencji przynależni, w której okręgu stale przebywają.

Ponieważ uczący się, pozostają przez kilka lat w jednym i w tem samym miejscu, dlatego też miejsce, w którym pobierają nauki, należy uważać za miejsce ich pobytu.

Gażyści w rezerwie, którzy stale za granicą przebywają, przynależą do tej powiatowej komendy uzupełniającej do ewidencji, w której okręgu ich gmina przynależności, ewentualnie ich miejsce urodzenia leży.

Gażyści w rezerwie, którzy są przynależni za granicą i tam stale mieszkają, są powiatowej komendzie uzupełniającej czwarty pułk piechoty „Hoch- i Deutschmaistrów“ w Wiedniu, do ewidencji przekazani.

II. Rozdział.

Ewidencya pobytu.

§. 5.

Prowadzenie ewidencji pobytu.

1. Prowadzenie ewidencji pobytu gażystów w rezerwie należy do:

- a) powiatowych komend uzupełniających nad wszystkimi, którzy we własnym okręgu są do ewidencji przekazani;
- b) oddziałów wojska i zakładów wojskowych nad tymi, którzy we własnym etacie w księdze głównej przychodzą;
- c) komend generalnych (wojskowych) nad tymi, którzy w podległym im okręgu (ściślej) są do ewidencji przekazani, a nie są wcieleni do stanu wojska lub zakładu wojskowego;
- d) admiralicyi portu w Pola nad tymi, którzy przychodzą w księdze głównej, jako należący do marynarki wojennej.

Miejsce pobytu gażystów oznaczonych pod literą c) prowadzi się oprócz tego w ewidencji w c. k. państwowem ministerstwie wojny, gażystów pod literą d) w oddziale sekcijnym marynarki.

2. Przy prowadzeniu ewidencji pobytu gażystów w rezerwie pozostających za granicą, mają c. i k. Władze reprezentacyjne zagranicą, co do gażystów w rezerwie w ich obrębie się znajdujących, współdziałać.

3. Komendy stacyi (placu) prowadzą co do gażystów w rezerwie, przebywających w ich okręgu, księgę meldunkową (wzór 1), do której, jeśli zachodzi potrzeba, dołączyć należy imienny alfabetyczny spis. wzór 1.

§. 6.

Organa i podręczniki potrzebne do prowadzenia ewidencji pobytu.

1. Ewidencya pobytu gażystów w rezerwie. prowadzi się w protokołach (wzór 2), do których dołączyć należy alfabetyczny imienny spis z rubrykami. Korpus wojskowy (zakład wojskowy) szarża, nazwisko, liczba bieżąca protokołu. wzór 2.

Te protokoła ewidencyjne ma prowadzić:

- a) przy powiatowych komendach uzupełniających, względem tych, którzy do własnego okręgu uzupełniającego i do stanu własnego pułku należą, kadra batalionu uzupełniającego, — względem wszystkich innych oficer prowadzący sprawy komendy uzupełniającej;
- b) przy oddziałach wojskowych i zakładach, kadry uzupełniające, względnie organa, którym powierzono prowadzenie ewidencji stale urlopowanych i zostających w rezerwie szeregowców*).

Kadra batalionu uzupełniającego, któregokolwiek pułku piechoty i pułku strzelców tyrolskich, prowadzi oprócz protokołu pod a) oznaczonego, jeszcze drugi protokół ewidencyjny, do którego — ponieważ pierwszy przynależnych do własnego okręgu komendy uzupełniającej już obejmuje — tylko nie przynależnych do własnego okręgu uzupełniającego gażystów w rezerwie, pułku, wpisywać należy. Oprócz tego należy miejsce pobytu i przynależną komendę uzupełniającą w listach rangi i przydzielenia służbowego, zapisać.

c) przy generalnych (wojskowych) komendach, stosownie do grupy stanowej, oddział wojskowy, wojskowa intendatura, lub inny organ pomocniczy;

d) przy administracji portu w Pola, oddział wojskowy.

2. Przy c. i k. władzach reprezentacyjnych za granicą, prowadzą się w ewidencji wszyscy w ich okręgach znajdujący się gażysty w rezerwie, razem z szeregowcami, w księdze meldunkowej przeznaczony dla tych ostatnich.

§. 7.

Przyrost do ewidencji pobytu.

1. Przyrost do ewidencji pobytu (§. 1) następuje:

- a) przy powiatowych komendach uzupełniających na podstawie dziennika ustaw i rozporządzeń, w którym jest zwykle podane miejsce pobytu, na podstawie osobnych rozporządzeń — co do osób marynarki wojennej na podstawie rozkazów otrzymanych od admiralatu portu.
- b) przy kadrach uzupełniających na podstawie rozkazu etatowego;
- c) przy c. k. generalnych (wojskowych) komendach, na podstawie dziennika ustaw i rozporządzeń lub osobnych postanowień;
- d) przy admiralicyi portu w Pola na podstawie rozkazu admirałskiego.

2. Co do każdego do rezerwy przestępującego, w służbie czynnej zostającego gażysty, również jak i co do każdego gażystę w rezerwie zamia-

*) Jeżeli więc jest mowa o kadrze uzupełniającej, to rozumieć należy pod tym wyrazem także organa, którym poruczono prowadzenie ewidencji szeregowców, nie należących do stanu czynnego.

nowanego, ma jego korpus etatowy, wystawić arkusz ewidencyjny, podług wzoru przepisanego dla protokołu ewidencyjnego.

Jeżeli z przestąpieniem, względnie mianowaniem, połączone jest zarazem przeniesienie do innego korpusu, to należy wystawienie arkusza ewidencyjnego do nowego korpusu etatowego. Jeżeli jednak dotyczący nie zostaje wcielony do stanu oddziału lub zakładu wojskowego, to ma dotychczasowy korpus etatowy arkusz ewidencyjny wystawić.

3 Ten arkusz ewidencyjny ma powołany do wystawienia go korpus etatowy w drodze kadry uzupełniającej, właściwej ewidencyjnej komendzie uzupełniającej przesłać.

O ile mianowanie, ze względu na postanowienia o przynależności ewidencyjnej szeregowców, poiąga za sobą zmianę w właściwej ewidencyjnej komendzie uzupełniającej, ma kadra uzupełniająca arkusz ewidencyjny dotychczasowej właściwej ewidencyjnej komendzie uzupełniającej, w drodze tej powiatowej komendy uzupełniającej przesłać, której dotyczący przed swoim mianowaniem do ewidencji był przekazany.

O skutecznionem wykreśleniu w protokole ewidencyjnym szeregowców, ma dotycząca powiatowa komenda uzupełniająca zawiadomić polityczną władzę ewidencyjną, celem postąpienia tak samo.

Listy ewidencyjne gażystów w rezerwie, nie wcielonych do stanu korpusu lub zakładu wojskowego, należy przełożonej generalnej (wojskowej) komendzie przedłożyć.

4. Listy ewidencyjne gażystów w rezerwie, należących do marynarki wojennej, ma sekcya marynarki, admiralicyi portu, a ta właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej przedkładać.

5. Mianowani ze stanu szeregowców gażystami w rezerwie, mają po otrzymaniu dekretu nominacyjnego paszporta wojskowe do właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej przesłać, a ta ostatnia do oddziału wojska, (zakładu wojskowego).

§. 8.

Zmiany miejsca pobytu.

1. Przy zmianie stałego miejsca pobytu w obrębie okręgu uzupełniającego, ma powiatowa komenda uzupełniająca, nowe miejsce pobytu w protokole ewidencyjnym zanotować (§. 30.)

2. Przy zmianach stałego miejsca pobytu z jednego okręgu uzupełniającego do drugiego, lub za granicę, przesyła powiatowa komenda uzupełniająca, arkusz ewidencyjny (§. 7 punkt 2) do nowej właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej (§. 4.)

3. Ewidencyjnie właściwa powiatowa komenda uzupełniająca, ma przy zmianie stałego miejsca pobytu, w obrębie okręgu uzupełniającego — przeciwnie zaś ta powiatowa komenda uzupełniająca, z której ewidencji dotyczący występuje, nowe miejsce pobytu, ewentualnie także nowy okręg uzupełniający, kadry uzupełniającej. (admiralicji portu) podać do wiadomości.

W równy sposób należy względem gażystów w rezerwie nie wcielonych do stanu oddziału wojska lub zakładu wojskowego, doniesienie do przełożonej generalnej (wojskowej) komendy zrobić. Jeżeli jednak nowe miejsce pobytu, leży w innym wojskowym terytoryalnym okręgu, to ma to doniesienie także ta powiatowa komenda uzupełniająca, która gażystę w rezerwie bierze w ewidencję, przełożonej generalnej (wojskowej) komendzie uczynić.

Kadra uzupełniająca prostuje na podstawie otrzymanego doniesienia swój protokół ewidencyjny, i zawiadamia natychmiast oddział wojska (zakład wojskowy) dla sprostowania listy, rangi i przydzielenia. Komendy generalne (wojskowe) i admiralicya portu mają względem znajdujących się w ich ewidencji gażystów w rezerwie, po upływie każdego miesiąca państwowemu ministerstwu wojny, względnie sekcji marynarki sporządzone według grup etatowych wykazy pobytu i zmiany, przedkładać.

4. Czasowe zmiany miejsca pobytu ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca w przeznaczonych do tego rubrykach protokołu ewidencyjnego uwidocznić.

5. O zmianach miejsca pobytu gażystów w rezerwie przebywających za granicą, mają c. i k. Władze reprezentacyjne zawiadamiać co miesiąc za pomocą wykazów zmian c. k. państwowe ministerstwo wojny, a to ministerstwo. powiatowe komendy uzupełniające celem powiadomienia kadr uzupełniających, względnie generalnych (wojskowych) komend (admiralicji portu.)

6. Gażystów w rezerwie, których pobytu wysledzić nie można, należy dopiero po otrzymaniu polecenia od c. k. państwowego ministerstwa wojny, któremu akta dochodzenia przedłożyć należy, jako „niewysledzonych”, oznaczyć i przenieść do ewidencji tej powiatowej komendy uzupełniającej, w której okręgu gmina przynależności względnie miejsce ich urodzenia, leży.

§. 9.

Postępowanie przy transferowaniach.

1. Jeżeli gażysta w rezerwie z jednego oddziału do drugiego tego samego korpusu wojskowego przeniesiony zostaje, winna kadra uzupełniająca na podstawie odnośnego rozkazu protokół ewidencyjny sprostować.

2. Przy przeniesieniach z jednego oddziału do drugiego, ma kadra uzupełniająca za jednoczesnem wykreśleniem dotyczącego w protokole ewiden-

cyjnym, arkusz ewidencyjny do kadry uzupełniającej nowego korpusu etatowego przesłać.

3. W obu wypadkach należy o przeniesieniu właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupełniającą, a mianowicie przy przeniesieniu do innego korpusu wojskowego lub zakładu wojskowego w drodze kadry uzupełniającej ostatniego, przy zapodaniu o nastąpieniem przydzieleniu dotyczącego, powiadomić.

4. Przeniesienie do innego oddziału lub zakładu wojskowego ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca na dekrete (§. 2.) uwiadoczyć.

§. 10.

Postępowanie przy przejściu gażystów w rezerwie do stanu szeregowców.

1. Gażysta w rezerwie przeniesiony do stanu szeregowców (przepisy o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów) otrzymuje paszport wojskowy, który ma własny, w wypadku przeniesienia, nowy korpus etatowy wystawić, i w drodze kadry uzupełniającej przy uwiadomieniu o zaszłej zmianie etatu i dotychczasowej przynależności ewidencyjnej, do właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej, przesłać.

2. O ile to przeniesienie z uwagi na postanowienia o przynależności ewidencyjnej szeregowców, pociąga za sobą zmianę właściwej ewidencyjnie powiatowej komendy uzupełniającej, ma kadra uzupełniająca, w wypadku przeniesienia, kadra korpusu poprzedniego, względnie admiralicya portu, powiatową komendę uzupełniającą, której dotyczący jako gażysta do ewidencji przekazany był, zawiadomić, a ta ostatnia, ma arkusz ewidencyjny nowej powiatowej komendzie uzupełniającej, przesłać.

§. 11.

Postępowanie przy przenoszeniach do c. k. obrony krajowej w stanie nieczynnym (król. węgierskiej urlopowanej.)

1. Przeniesienie gażystów w rezerwie do nieczynnej (urlopowanej) obrony krajowej, uregulowanem jest instrukcją do ustawy wojskowej i przepisami dla traktowania szczególnych spraw osobistych oficerów.

2. Co do każdego z końcem grudnia z rezerwy do nieczynnej (urlopowanej) obrony krajowej mającego się przenieść gażysty, ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca osobny arkusz ewidencyjny (§. 7. punkt 2) państwowemu ministerstwu wojny do 30. Września bezpośrednio przesłać.

Po odesłaniu tych arkuszy ewidencyjnych ma ta powiatowa komenda uzupełniająca, w ewidencji której dotyczący gażysta w rezerwie dotychczas był prowadzony w wypadkach zmiany przynależności ewidencyjnej, nadchodzące do 31. Grudnia do powiatowych komend uzupełniających doniesienia gażystów wyżej wspomnianych o zmianie miejsca ich pobytu, od wypadku do wypadku natychmiast po przeprowadzeniu wskazanego w §. 8 postępowanie c. k. państwowemu ministerstwu wojny przesyłać.

3. Wykreślenie gażystów w rezerwie przeniesionych do nieczynnej (urlopowanej) obrony krajowej w protokołach ewidencyjnych następuje przy kadrach uzupełniających na podstawie rozkazu odpowiedniego, przy powiatowych komendach uzupełniających i przy generalnych (wojskowych) komendach na podstawie dziennika ustaw i rozporządzeń, w którym obok miejsca pobytu, także właściwa ewidencyjnie powiatowa komenda uzupełniająca uwidocznoną jest.

§. 12.

Postępowanie przy wstępywaniu do czynnej służby.

1. Do peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) wstępujących gażystów w rezerwie (V. rozdział) nie wykreśla się w protokole ewidencyjnym,

2. Wykreślenie w protokołach ewidencyjnych tych, którzy z innej przyczyny wstąpili do służby, następuje przy kadrach uzupełniających na podstawie rozkazu stanu, przy admiralicyi i portu na podstawie rozkazu admiralckiego, przy powiatowych komendach uzupełniających na podstawie doniesienia kadry uzupełniającej i admiralicyi portu.

Wykreślenie nie wcielonych do stanu oddziału wojska lub zakładu wojskowego, również jak i tych gażystów w rezerwie, którzy do czynności służbowej poza obrębem ich oddziału wojska lub zakładu wojskowego wstąpili, następuje na podstawie doniesienia o wstąpieniu do służby (§. 30), który ci gażyści mają wystawić, a przełożona komenda (urząd) potwierdzić. To doniesienie należy wystosować do właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej, a ta, do kadry uzupełniającej korpusu etatowego. a co do tych, którzy nie są wcieleni do stanu oddziału wojska lub zakładu wojskowego, do przełożonej generalnej (wojskowej komendy).

§. 13.

Postępowanie przy innych wypadkach wyjścia z ewidencji pobytu.

1. Jeżeli gażysta w rezerwie umrze, to ma prowadzący metryki wolne od należytości stemplowej wystawione poświadczenie śmierci, oddać naczeln-

nikowi gminy, który takowe bezzwłocznie politycznej władzy powiatowej, celem doręczenia powiatowej komendzie uzupełniającej okręgu przesła.

Ostatnia zarządza wykreślenie w protokole ewidencyjnym i przesła poświadczenie śmierci kadrze uzupełniającej (admiralicyi portu) względnie w drodze generalnej (wojskowej) komendy państwowemu ministerstwu wojny.

Jeżeli zmarły nie był tej powiatowej komendzie uzupełniającej do ewidencji przekazany, to należy poświadczenie śmierci właściwej ewidencyjnie powiatowej komendzie uzupełniającej, a jeżeli ta nie jest znaną, kadrze uzupełniającej (admiralicyi portu) względnie bezpośrednio państwowemu ministerstwu wojny przesłać, które wykreślenie w protokołach ewidencyjnych powiatowych komend uzupełniających, względnie generalnych (wojskowych) komend, zarządzi.

2. We wszystkich innych wypadkach, w których gażysta w rezerwie w ewidencji stanu (§. 3) wykreślony zostaje, następuje także wykreślenie go z ewidencji pobytu, a mianowicie:

- a) przy powiatowych komendach uzupełniających na podstawie dziennika rozporządzeń (§. 11), a co się tyczy wypadków odejścia nie ogłoszonych w dzienniku rozporządzeń, na podstawie doniesienia kadr uzupełniających, komend generalnych (wojskowych) admiralicyi portu, lub na podstawie nadeszłych dokumentów odejścia;
- b) przy kadrach uzupełniających na podstawie rozkazu stanu;
- c) przy komendach generalnych (wojskowych) na podstawie dziennika ustaw i rozporządzeń lub osobnego zawiadomienia.
- d) przy admiralicyi portu w Pola na podstawie rozkazu admiralskiego lub osobnego zawiadomienia.

§. 14.

Postępowanie przy przenoszeniu gażystów w rezerwie zostających w czynnej służbie w stosunek nieczynny.

1. Przeniesienie gażystów w rezerwie zostających w czynnej służbie w stosunek nieczynny, zarządza się zasadniczo nie w dzienniku rozporządzeń, lecz osobnymi poleceniami.

2. Gażystom w rezerwie występującym ponownie z czynnej służby, potwierdzi się przepędzony w teje czas na ostatnim dekrete przez korpus wojskowy (komendę, lub zakład wojskowy), u której tenże z czynnej służby występuje i zarazem należy wyszczególnić dzień przeniesienia napowrót w stosunek nieczynny.

Gażystom w rezerwie, którzy podczas ich czynnej służby przy rozmaitych oddziałach wojskowych (komendach, zakładach wojskowych) w służbie stali, ma każdy pojedynczy oddział wojska (komenda, zakład wojskowy) czas służby, który u niego przepędził, na dekrete nominacyjnym poświadczyć.

3. Przybytek do ewidencji gażystów w rezerwie przeniesionych w stosunek nieczynny następuje:

- a) przy powiatowych komendach uzupełniających, na podstawie listów ewidencyjnych, (§. 7), które im, korpusy etatowe w drodze kadry uzupełniającej, admiralicya portu, a co do osób nie należących do stanu oddziału wojska lub zakładu wojskowego, generalna (wojskowa) komenda, przeszła;
- b) przy kadrach uzupełniających na podstawie odpowiedniego rozkazu stanu;
- c) przy generalnych (wojskowych) komendach, co do gażystów, których one w ewidencji mają prowadzić, na podstawie wyciągu z księgi głównej, który oddział rachunkowy intendantury wojskowej dotyczącej wyższej komendy, względnie korpus etatowy, tej generalnej (wojskowej) komendzie przeszła, w której okręgu dotyczący gażysta w rezerwie przebywa;
- d) przy admiralicyi portu w Pola na podstawie rozkazu admiralskiego.

III. Rozdział.

Ewidencya według przeznaczenia służbowego w razie wojny.

§. 15.

Prowadzenie ewidencji według przeznaczenia służbowego w razie wojny.

1. Ewidencję według przeznaczenia służbowego gażystów w rezerwie prowadzi się:

- a) przy powiatowych komendach uzupełniających, co do wszystkich we własnym okręgu uzupełniającym do ewidencji przekazanych, w protokołach ewidencyjnych (§. 6 p. 1 a);
- b) przy oddziałach wojska i zakładach wojskowych co do tych, którzy we własnym etacie w księdze głównej przychodzą i tych gażystów w rezerwie, którzy do pełnienia służby w razie wojny są przeznaczeni, w listach przydzielenia (listy rangi i przydzielenia) oprócz tego co do tych, którzy we własnym etacie księgi głównej przychodzą, w protokołach ewidencyjnych kadry uzupełniającej (§. 6 punkt 1 b);
- c) przy generalnych (wojskowych) komendach co do gażystów w rezerwie, którzy w podległym im (ściślejszym) okręgu do ewidencji są przekazani i nie należą do etatu oddziału wojska lub zakładu wojskowego, w protokołach ewidencyjnych (§. 6 punkt 1 c);

d) przy admiralicyi portu w Pola co do tych, którzy w stanie księgi głównej marynarki wojennej się znajdują — w protokołach ewidencyjnych (§. 6 punkt 1 d).

2. Utrzymywanie w ewidencji według przeznaczenia służbowego w razie wojny, odbywa się przy generalnych (wojskowych) komendach i przy admiralicyi portu, na podstawie wskazań państwowego ministerstwa wojny przy powiatowych komendach uzupełniających, na podstawie uwiadomienia od generalnych (wojskowych) komend oddziałów wojska i zakładów wojskowych, następnie admiralicyi portu.

3. W protokołach ewidencyjnych, następnie w listach przydzielenia (listy rangi i przydzielenia) należy dalej nadmienić:

- a) Przyznane na podstawie §. 26 ustawy wojskowej na przeciąg jednorooczny t. j. do końca Marca najbliższego roku, następnie do 15 względnie 26 dnia mobilizacyi pozostawienie na posadzie ;
- b) orzeczenia komisji rozpoznawczej wojskowej opiewające „tymczasowo do służby niezdatny“.

W obu wypadkach następuje zawiadomienie, korpusu etatowego, generalne (wojskowe) komendy i admiralicyi portu, przez państwowe Ministerstwo wojny.

4. Co do tych oficerów w rezerwie, stanu żołnierskiego, którzy od c. k. państwowego ministerstwa wojny, lub której generalnej (wojskowej) komendy, osobne przeznaczenie służbowe w wypadku mobilizacyi otrzymali, należy zmiany stałego miejsca pobytu, lub inne, które mają wpływ na przeznaczenie służbowe w razie wojny, ze strony korpusu etatowego, od wypadku do wypadku przełożonej, względnie tej generalnej (wojskowej) komendzie donosić, która wydała postanowienie co do przeznaczenia służbowego.

Komendy generalne (wojskowe) mają te daty w miesięcznym wykazie zmian dla państwowego ministerstwa wojny wpisywać.

§. 16.

Zawiadomienie gażystów w rezerwie o ich przeznaczeniu służbowem w razie wojny.

1. Zawiadomienie w kraju przebywających gażystów w rezerwie o ich przeznaczeniu służbowem w razie wojny następuje ze strony powiatowej komendy uzupełniającej, na podstawie zawiadomienia generalnych (wojskowych) komend, oddziałów wojska i zakładów wojskowych, następnie admiralicyi portu za pomocą karty przeznaczenia służbowego podług wzoru 3.

wzór 3

2. Za granicą stale przebywający gażyści w rezerwie, otrzymują kartę przeznaczenia służbowego podług wzoru 4 od państwowego ministerstwa wojny.

wzór 4.

wzór 5. W tym celu mają właściwe ewidencyjne powiatowe komendy uzupełniające wykazy podług wzoru 5 wśród zwykłych okoliczności do 20 każdego miesiąca, bezpośrednio państwowemu ministerstwu wojny nadsyłać.

3. Przy zmianach w przeznaczeniu służbowem w razie wojny, lub zmianie miejsca wstąpienia do czynnej służby, należy kartę przeznaczenia zawsze odnowić, gdy przeciwnie dotychczasową odebrać i zniszczyć.

Korpusy etatowe mają podług tego także w wypadku zmiany garnizonu właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupełniającą, o zmianie miejsca wstąpienia do czynnej służby zawiadomić.

Gażyści w rezerwie, którzy z zagranicy powracają do kraju i tu stały pobyt obierają, otrzymują od właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej kartę przeznaczenia służbowego podług wzoru 3 — kartę przeznaczenia służbowego, którą państwowe ministerstwo wojny wydało, należy odesłać do powiatowej komendy uzupełniającej, która ma ją zniszczyć.

4. Gażyści w rezerwie, którzy w myśl §. 26 ustawy wojskowej, od wstąpienia do czynnej służby w wypadku mobilizacyi uwolnieni zostali, lub którzy „na teraz“ do służby za „niezdających uczniami zostali“ nie otrzymują karty przeznaczenia służbowego.

Takowych zawiadamia o dotyczącem rozporządzeniu korpus etatowy, względnie generalna (wojskowa) komenda, lub admiralieya portu, w drodze właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej, za pomocą odpowiedniego rozkazu.

Przy tych gażystach w rezerwie, którzy do 15 względnie 26 dnia mobilizacyi na ich posadach pozostać mają, należy to w rubryce „Uwaga“ w karcie przeznaczenia służbowego uwidocznnić.

§. 17.

Powołanie w wypadku mobilizacyi.

1. W wypadku ogólnej mobilizacyi następuje wstąpienie do czynnej służby na podstawie legalnego obwieszczenia o zarządzanej ogólnej mobilizacyi. Formą legalną tego obwieszczenia, jest ogłoszenie władzy politycznej o zarządzanej przez Jego ces. i król. Apostolską Mość ogólnej mobilizacyi siły zbrojnej.

Tylko ci gażyści w rezerwie, którzy stosownie do ich karty przeznaczenia służbowego, mają wyczekiwać powołań w miejscu swego pobytu, mają być osobną kartą powoławczą (punkt 2) względnie telegraficznie zawiadani.

2. Przy tylko częściowej mobilizacyi, następuje powołanie zawsze, a mianowicie bez różnicy pobytu, czy w państwie czy za granicą, za pomocą karty powoławczej (wzór 6.)

wzór 6.

Te karty powoławcze mają wystawić właściwe ewidencyjne powiatowe komendy uzupełniające, na podstawie konsygnacji powoławczych (wzór 7) które od korpusu etatowego, admiralicyi portu w Pola, a co do tych gażystów w rezerwie, którzy nie należą do etatu wojska lub zakładu wojskowego, od dotyczącej generalnej (wojskowej) komendy, otrzymały.

Jeżeli się oddział wojska nie znajduje w miejscu pobytu swej kadry uzupełniającej, to ma konsygnację powoławcze ta ostatnia, podług telegraficznych wskazówek komendanta oddziału wojska, wystawić, i właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej bezpośrednio przesłać.

Te wskazówki mają się jednak ograniczyć na podaniu, czy i jakie zmiany w przydzieleniu do służby w wojnie, nastąpiły.

Doręczenie kart powoławczych następuje bezpośrednio gażystom w rezerwie, ewentualnie za pośrednictwem innych osób (§. 29.)

Dla gażystów w rezerwie stale za granicą przebywających, ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca, karty powoławcze państwowemu ministerstwu wojny celem doręczenia ich w drodze c. i k. władz reprezentacyjnych, bezpośrednio przesłać.

Ostatnie mają dozierać, by powołani bezzwłocznie wstąpili do czynnej służby. zalekających. przy zwróceniu uwagi ich na skutki zaniedbania, do natychmiastowego odjazdu do monarchii zawięzać. a gdzie istnieje w tym względzie międzynarodowy układ, także zmusić do tego. Nastąpione zawiadomienia należy za pomocą dodatku do wykazu zmian uwidoczniać.

3. Gażystów w rezerwie, którzy zgłosili się do służby czynnej, jako niezdatni do służby, nie należy aktywować, lecz przed tem stosownie do orzeczenia lekarskiego poddać kuracyi lub superarbitrować.

IV. Rozdział.

O raportach głównych.

§. 18.

Cel głównych raportów, czas i miejsce ich odbywania.

1) Prawnem kontrolnem zgromadzeniem dla gażystów w rezerwie jest raport główny, który ma się co roku odbywać.

2. Raport główny odbywa się na dniu 4. Listopada każdego roku i rozpoczyna się o 9tej godzinie przed południem. Jeżeli na ten dzień przypada niedziela, to odbywa się raport główny na dniu 5. Listopada.

3. Raport główny odbywa się zasadniczo w powiatowych stacjach uzupełniających, w lokalnościach dosyć obszernych, i charakterowi zgromadzenia oficerskiego odpowiednich.

W tych powiatowych stacjach uzupełniających, w których raport główny nie w lokalu powiatowej komendy uzupełniającej, lub gdzie tenże w kilku, co do przestrzeni daleko od siebie odległych lokalnościach się odbywa, ma powiatowa komenda uzupełniająca gażystów w rezerwie o lokalnościach w których raport z nimi się odbędzie, zawiadomić.

§. 19.

Obowiązek do jawienia się przy raporcie głównym.

Każdy gażysta w rezerwie, który w tym samym roku ani w służbie czynnej nie był, ani ćwiczenia w broni (w służbie) nie odbył, jest zobowiązany, nie oczekując rozkazu powołującego, przy raporcie głównym się jawić.

2. Od tego obowiązku są wyjęci:

- a) Ci którzy na podstawie kompetentnego zezwolenia do odbywania podróży morskich (matrykuły) w długą podróż odpłynęli;
- b) ci którzy co do szczytu i rangi wyżej stoją, niż trzymający raport główny komendant powiatowej władzy uzupełniającej (oddziału wojska);
- c) ci którzy w drodze komisji rozpoznawczej wojskowej za czasowo niezdatnych do służby uznani zostali, następnie ci, co do których wdrożone jest postępowanie honorowe lub karne;

3. Gażyści w rezerwie mają zasadniczo przy ich właściwych ewidencyjnych powiatowych komendach uzupełniających przy raporcie głównym się znajdować.

Gażystom w rezerwie jednak którzy po państwie podróżują, lub w ogóle w ich miejscu pobytu czasowo nie są obecni, wolno uczestniczyć przy raporcie głównym tej powiatowej komendy uzupełniającej, która jest najbliższym ich czasowym miejscem pobytu. Ci gażyści mają jednak właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej w czas doniesić, do której powiatowej komendy uzupełniającej do raportu głównego się zjawią.

4. Tym gażystom w rezerwie, którzy z powodu znacznego oddalenia od stacji właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej do znaczniejszych wydatków na koszt podróży zmuszeni by byli, może ostatnia przyznać wyjątkowo prawo jawienia się do głównego raportu przy innej nieco bliżej położonej powiatowej komendzie uzupełniającej, lub u ofi-cera odbywającego zebrania kontrolne dla szeregowców. Prośbę o przyznanie tego prawa należy do właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej najdalej do 15. Października wnieść.

5. Gażyści^{re} w rezerwie, mają koszta podróży do miejsca odbywania raportu głównego sami ponosić, a nie mogą żądać od skarbu wojskowego żadnego za to wynagrodzenia.

§. 20.

Uwolnienie.

Właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca, może od jawienia się przy głównym raporcie uwolnić:

- a) Tych, którzy za granicą stale przebywają, jeśli ich podania dotyczące są widymowane przez c. k. władze reprezentacyjne;
  - b) chorych, na podstawie świadectwa lekarskiego, wystawionego lub potwierdzonego ile możności przez dyplomowanego lekarza wojskowego;
  - c) duszpasterzy wojskowych w rezerwie, którzy są zajęci jako katecheci w publicznych lub równouprawnionych z publicznymi zakładach naukowych, do których także i szkoły ludowe się liczą, następnie kapłani, którzy są tylko sami przy urzędach parafialnych, jeżeli ich przełożona władza o to prosi;
  - d) lekarze i aptekarze, jeśli są w gminie tylko jedyni, a ta gmina jest od powiatowych komend uzupełniających i od miejscowości gdzie odbywają się zebrania kontrolne dla szeregowców, odległą, na przedstawienie politycznej władzy powiatowej;
- Z resztą mogą być uwolnienia od raportu głównego dozwolone tylko:
- e) z powodu ciężkiej choroby lub wypadku śmierci w kole rodzinnym (rodzina w ścisłym znaczeniu);
  - f) z powodu podróży za interesami za granicę, które z powodu grożącego niebezpieczeństwa nie pozwalają zwłoki, i
  - g) w innych nagłych wypadkach, jeżeli przyczyny zasługujące na uwolnienie są udowodnione.

Zasadniczo mają być podania o uwolnieniu najpóźniej do 1. Października do właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej wniesione.

2. Wypadki *b) e) f) i g)* nie pociągają za sobą zupełnego uwolnienia od tego obowiązku lecz tylko odwleczenie do raportu dodatkowego (§. 23.) lub na niezbędnie potrzebny dłuższy przeciąg czasu, dla tego też należy w podaniach o uwolnieniu, przewidziane trwanie przeszkody naprowadzić.

Z rezolucją na podanie należy obowiązek nałożyć, że uzyskujący uwolnienie ma donieść o ustaniu przeszkody właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej lub nieustaniu przeszkody najdalej w ciągu trzech miesięcy w taki sam sposób jak w podaniu o uwolnieniu, udowodnić.

3. Przy istnieniu okoliczności godnych uwzględnienia, może powiatowa komenda uzupełniająca na dodatkową trzymiesięczną zwłokę zezwolić, a jeśli po upływie tego drugiego terminu przeszkoda dalej istnieje, wyrzec stanowcze uwolnienie za rok miniony.

4. Do podania o zupełne uwolnienie od raportu głównego ma dotyczący gażysta w rezerwie całkowicie wypełniony „Arkusze stosunków osobistych“ (§. 21.) dołączyć.

§. 21.

Umundurowanie, przedłożenie arkusza stosunków osobistych i innych podręczników ewidencyjnych.

1. Do raportu głównego mają się gażyści w rezerwie jawić, a mianowicie:

a) Oficerowie, audytorowie, lekarze wojskowi, rachmistrze wojskowi i urzędnicy wojskowi w przepisaniem paradnym zimowym umundurowaniu z rozpiętym płaszczem, należący do marynarki bez różnicy grupy etatowej w wielkim mundurze służbowym, z przywiezionym, względnie rozpiętym płaszczem.

Lekarze mają przynieść ze sobą podług przepisu wypakowaną torbę skurzaną i naramiennik.

b) duszpasterze wojskowi w sukniach kapłańskich, jakie nakazują przepisy dycezyjne lub zakonne;

2. Do przejrzania należy z sobą przynieść:

a) Wypełniony „wykaz stosunków osobistych“ (wzór 8*);

b) ostatni dekret nominacyjny;

c) kartę przeznaczenia służbowego w razie wojny.

wzór 8.

§. 22.

Postępowanie przy odbywaniu raportu głównego.

1. Raport główny ze wszystkimi swemi czynnościami urzędowymi i osobistymi meldowaniami nie powinien dłużej jak jednodniowej obecności stron interesowanych wymagać.

Raport główny odbywa zasadniczo przełożony powiatowej komendy uzupełniającej przy współdziałaniu kapitana przydzielonego do batalionu kadry uzupełniającej i oficera przydzielonego do powiatowej komendy uzupełniającej.

2. W miejscach czynności urzędowych komend generalnych (wojskowych) mogą jeżeli zachodzi potrzeba odbycia raportu głównego w czasie, na

*) Na wykazy stosunków osobistych należy używać drukowanych blankietów, które dostać można w c. k. nadwornej drukarni lub w komisji w księgarniach.

wniosek powiatowej komendy uzupełniającej, także samoistni komendanci oddziałów do odbycia raportu głównego być przeznaczeni, przyczem należy uwzględnić, że takim komendantom oddziałów oficerowie rezerwowi tylko ich własnego gatunku wojska przeznaczeni być mogą.

O ile do raportu głównego lekarze wojskowi i urzędnicy wojskowi w rezerwie się jawią, mają być przy raporcie głównym lekarz wojskowy względnie ile możności urzędnik intendantury, jako doradcy obecni.

3. W powiecie uzupełniającym tyrolski pułk strzelców imienia Cesarza Franciszka Józefa, ma wojskowa komenda z powodu znaczego jego obszaru co do przestrzeni, odbycie raportu głównego dla okręgów politycznych powiatów odleglejszych, na pojedynczych komendantów także dyslokowanych oddziałów wojska przenieść, a powiatowa komenda uzupełniająca ma stosownie do tego zawiadomić pisemnie gażystów w rezerwie.

4. Do głównego raportu mają powiatowe komendy uzupełniające rejestra imienne podług wzoru 9 przygotować. W tych wypadkach, w których raport główny odbywają także delegowani komendanci oddziałów wojsk, ma im powiatowa komenda uzupełniająca rejestra imienne z potrzebnymi załącznikami przesłać.

5. Trzymający raport główny komendant, ma otworzyć takowy krótkim przemówieniem. Następnie — opró z szczególnych obwieszczeń, które państwowe ministerstwo wojny każdorazem nakazuje — oznajmić, względnie przypomnąć co następuje:

- a) Istotne zmiany, które od ostatniego raportu głównego, głównie w wojskowości, a osobliwie w pojedynczych regulaminach, przepisach służbowych i w instrukcjach zasły;
- b) zasadnicze postanowienia co do osobistych obowiązków gażystów w rezerwie przy szczególnem nadmienieniu §, 1 aliney 3 przepisu o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów.
- c) najczęściej zdarzające się trudności w korespondencyach służbowych z gażystami w rezerwie;
- d) wezwanie do oficerów w rezerwie, by się meldowali do służby jako oficerowie ordynansowi w razie mobilizacyi;
- e) wymienienie tych gażystów w rezerwie, którzy z dnia 31. Grudnia b. r. do milicyi krajowej przeniesieni zostaną;
- f) zaproszenie gażystów w rezerwie do przystąpienia na członków do wojskowego stowarzyszenia naukowego w ich miejscu pobytu się znajdującego.

6. Następnie rozpoczyna się pojedyncze wywoływanie w porządku rejestru imiennego. Gażyści w rezerwie, którzy nie przynależą z ewidencją do własnej powiatowej komendy uzupełniającej, a którzy przy raporcie głównym się jawią, mają być dopiero w lokalnościach, gdzie się raport odbywa, do osobnego rejestru imiennego zapisani.

wzór 9

Każdy wywołany ma dekret nominacyjny i kartę przeznaczenia służbowego okazać, a wypełniony wykaz stosunków osobistych oddać.

Ewentualnie obecni doradcy, mają także lekarzy wojskowych i urzędników wojskowych odpowiednio poinformować.

Podania lub zażalenia, które stoją w związku z wojskowym stosunkiem służbowym, będą przyjmowane i ile możności natychmiast załatwiane.

O ile gażyści w rezerwie meldują się jako niezdolni do służby wojennej, należy ich w myśl §. 36 tychże postanowień pouczyć dla zastosowania się do przepisów wiodących do ich superarbitrowania.

Od tych lekarzy wojskowych i urzędników oddziału weterynaryi wojskowej, którzy jeszcze przysięgi służbowej nie złożyli, należy takową odebrać, dla tego ma korpus etatowy w tym celu do ewidencyjnej właściwej powiatowej komendy uzupełniającej w czas podanie wniesć.

Niewłaściwości lub inne spostrzeżenia, osobliwie co do regulaminem przepisanego umundurowania wojskowego, należy, jeżeli natychmiast nie mogą być usunięte, w rejestrach imiennych uwidocznić.

Przy znacznej liczbie obecnych, należy dozwoić, żeby wywołani bezpośrednio po ich zwizytowaniu się oddalili.

7. Tych, którzy się później zjawili, należy przy końcu urzędowania wywołać, i o ile spóźnienie nie może być gruntownie usprawiedliwionem, jawiącego się do raportu głównego, natychmiast do raportu dodatkowego przeznaczyć. (§. 23.)

8. Wojskowi komendanci stacyi mają oznaczyć godzinę, o której gażyści w rezerwie po raporcie głównym swe osobiste doniesienia tym komendantom, do których należy przyjmowanie takich doniesień, w miejscu, uczynić mają. Tę godzinę należy przy raporcie głównym podać do wiadomości.

§. 23.

Raport dodatkowy.

1. Dla tych gażystów w rezerwie, którzy z jakiegokolwiek bądź powodu nie mogli brać udziału przy raporcie głównym, odbywa się raport dodatkowy na dniu 14. Listopada każdego roku o godzinie 9 rano, a mianowicie tylko przy powiatowych komendach uzupełniających.

2. Do tego raportu dodatkowego mają się jawić:

a) Ci gażyści w rezerwie, którzy w myśl §. 20 nie zostali zupełnie od raportu głównego uwolnieni, a do raportu dodatkowego przeznaczeni zostali;

b) ci gażyści w rezerwie, którzy z powodu nieprzewidzianych usprawiedliwiających przyczyn, byli przeszkodzeni w jawieniu się do raportu głównego.

c) ci gażyści w rezerwie, którzy o oznaczonej godzinie przy raporcie głównym się nie jawili, i dla tego do raportu dodatkowego przeznaczeni zostali (§. 22.)

3. Ci, którzy się także i przy tym dodatkowym raporcie nie jawili, będą kartą powoławczą (wzór 6) do osobnego raportu dodatkowego powołani, który odbywa się przy właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej w ciągu trzech tygodni.

4. Ogólne postanowienia §§. 21 i 22 obowiązują także przy raportach dodatkowych.

Przeciw tym gażydom w rezerwie, którzy przy raporcie głównym (dodatkowym) nie jawili się bez uniewinniającego usprawiedliwienia się, należy postąpić podług §. 43 tychże postanowień.

§. 24.

Przeprowadzenie wyników raportu głównego (dodatkowego.)

1. Na podstawie rejestru imiennego i wykazów stosunków osobistych przekazanych do ewidencji we własnym okręgu uzupełniającym gażydom w rezerwie, zarządza powiatowa komenda uzupełniająca uwagi i inne potrzebne sprostowania w protokole ewidencyjnym. Wykazy stosunków osobistych należy następnie przy równoczesnem oznajmieniu potrzebnych niektórych dat, korpusom etatowym, względnie komendom generalnym (wojskowym) i admiralicyi portu przesłać.

Co do gażydom w rezerwie przekazanych do ewidencji innym powiatowym komendom uzupełniającym, następuje przesyłka wykazów stosunków osobistych i wspomnianych dat, najpierw dotyczącym powiatowym komendom uzupełniającym, a gdy te uzupełniły własne protokoła ewidencyjne, korpusom etatowym, względnie komendom generalnym (wojskowym) i admiralicyi portu.

Wystawioną pisemnie przysięgę służbową, którą lekarze wojskowi i urzędnicy oddziału weterynaryi złożyli (§. 22 punkt 6) należy państwowemu ministerstwu wojny bezpośrednio przedłożyć.

2. Kierownik kontrolnych zebrań szeregowców, który odbył raport główny z gażydomi w rezerwie, przesyła wykazy stosunków osobistych i inne podręczniki, podając niektóre szczególne daty do wiadomości, ich przedłożonej powiatowej komendzie uzupełniającej.

V. Rozdział.

O peryodycznych ćwiczeniach w broni i w służbie.

§. 25.

Obowiązek do odbycia tychże.

1. Gażysci w rezerwie winni, z wyjątkiem duszpasterzy wojskowych podczas trwania ich obowiązkowej służby w rezerwie, brać udział w trzech ćwiczeniach w broni (w służbie) trwających każdym razem przez przeciąg najdłuższy cztero-tygodniowy.

Każde powołanie do czynnej służby liczy się za jedno ćwiczenie w broni (w służbie.)

Również może jedna za zezwoleniem państwowego ministerstwa wojny dobrowolnie odbyta czynna służba, jeżeli przeciąg takowej trwa najmniej cztery tygodni, jako jedno ćwiczenie w broni (w służbie) być policzoną.

2. W każdym roku należy gażystów drugiego, czwartego i szóstego kursu rocznego rezerwy do ćwiczeń w broni (w służbie) powołać.

Gażysci w rezerwie, którzy przez dłuższe zwleknięcie jednorocznej służby wojskowej, krótkszą niż siedmioletnią służbę w rezerwie odbyć mają, mają te trzy ćwiczenia, o ile to jest możliwem, z ich kursami rocznymi rezerwy, te zaś ćwiczenia, które w taki sposób przez skrócony obowiązek służby w rezerwie odpadają, podczas reszty lat obowiązkowej służby w rezerwie odbyć.

W którym więc roku ci oficerowie rezerwowi (z wyjątkiem należących do pociągów wojskowych) ćwiczenie w broni dodatkowo odbyć mają, postanawia ich korpus etatowy, który także co do odbytych ćwiczeń w broni osobną ewidencją ma prowadzić. Co do oficerów pociągów wojskowych i innych do ćwiczenia służbowego zobowiązanych gażystów w rezerwie, wydaje wyżej wspomniane postanowienia państwowe ministerstwo wojny.

3. Peryodyczne trzy ćwiczenia mają odbyć:

a) Oficerowie w rezerwie należący do stanu żołnierskiego, z wyjątkiem należących do artylerji i pociągów wojskowych, pierwsze i drugie ćwiczenie w broni zasadniczo w czasie ćwiczeń w kompanii (szwadronie) — trzecie ćwiczenie w broni na wniosek komendanta korpusu etatowego, ewentualnie w późniejszym peryodzie manewr.

Ćwiczenie w broni należy ile możności przy takich oddziałach wojska odbywać, przy których także równocześnie ćwiczenia w broni z rezerwistami się nie odbywają.

- b) Oficerowie w rezerwie artylerii polowej i fortecznej w tym czasie, w którym odbywają się ćwiczenia w strzelaniu ostrymi nabojami;
- c) oficerowie wojskowych pociągów w jesieni w czasie ćwiczeń furgonów;
- d) inni żołnierze w rezerwie w czasie, który oznaczy państwowe ministerstwo wojny.

§. 26.

Uwolnienia.

1. Od peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) mogą być uwolnieni
  - a) Chorzy, na podstawie świadectwa lekarskiego, wystawionego lub potwierdzonego przez ile możności dyplomowanego lekarza wojskowego;
  - b) tacy żołnierze w rezerwie, których nieobecność w domu nawet na krótki czas ćwiczenia jest niemożliwą, dla stwierdzonych przez władzę powiatową polityczną, stosunków rodzinnych, zasługujących na szczególne uwzględnienie;
  - c) stale za granicą przebywający, jeżeli ich podróż aż do najbliższego stacjonowanego oddziału wojska ich broni (zakładu wojskowego) tylko z wielkim nakładem czasu i kosztów uskutecznić by się dała, a prośbę o uwolnienie c. i k. władza reprezentacyjna potwierdziła;
  - d) lekarze, umieszczeni przy publicznych zakładach leczniczych, jeżeli ich niezbędność nawet na krótki czas ćwiczenia służbowego przez dyrektora (kierownika) zakładu, potwierdzoną zostanie, następnie lekarze i aptekarze, jeżeli są jedyni w gminach, na podanie politycznej władzy powiatowej;
  - e) Profesorowie, docenci, suplenci, asystenci i prefekci, dalej inni piastujący urząd w podobnym charakterze w zawodzie nauczycielskim przy zakładach naukowych publicznych, lub którym przyznano charakter publiczny, jeżeli poświadczeniem przełożonej władzy naukowej (rektora, dyrektora, dziekana) dowiodą, że podczas roku szkolnego są na swych posadach niezbędnymi. Do tego poświadczenia należy także dodać, w jakim czasie ferye szkolne przypadają;
  - f) uczący się na wprzód wymienionych zakładach, jeżeli również poświadczeniem przełożonej władzy naukowej (rektora, dyrektora, dziekana) tak swój charakter, jako uczący się, jak i okoliczność, że studyów swych w roku bieżącym nie kończą, również jak i oznaczony czas feryi przytoczą;
  - g) uczący się na takich zakładach, jeżeli są na ostatnim roku swych studyów, na podstawie dotyczącego poświadczenia;

Zresztą może być uwolnienie od peryodycznego ćwiczenia tylko w nadzwyczajnych wypadkach udzielonem, jak n. p. przy nagłych i dłuższych podróżach za granicę za interesami lub przy podróżach morskich; konieczność tego musi jednak polityczna władza powiatowa poświadczyć.

2. Wszystkie takie podania o uwolnienie należy zasadniczo 14 dni przed rozpoczęciem ćwiczenia u właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej przy dołączeniu karty powoławczej i ewentualnie otrzymanej marszruty (§. 27.) wnieść.

Na podania o uwolnienie rozstrzyga generalna (wojskowa) komenda, względnie admiralicya portu w Pola.

Przy rozstrzygnięciu należy wziąć na uwagę, tak pozostały czas obowiązkowej służby w rezerwie, jak i liczbę pozostałych do odbycia ćwiczeń.

3. Opuszczone ćwiczenie należy w wypadkach uwolnienia podług punktu 1. *e i f*, w czasie feryi, zaś we wszystkich innych wypadkach podług postanowień zawartych w §. 25. punkt 3. dodatkowo odbyć.

Uwolnienia od dodatkowo odbyć się mającego ćwiczenia w broni (w służbie) mogą generalne, (wojskowe) komendy, względnie admiralicya portu tylko wtedy udzielić, jeżeli prośba o takowe opiera się na tytule wyrzecznym w punkcie 1. pod *a, b, c*, lub *d*.

Uwolnieni według punktu 1 *c*, mają ćwiczenie w broni (w służbie) w najbliższym roku dodatkowo odbyć, ewentualnie prosić o nowe uwolnienie.

§. 27.

Powołanie.

1. Corocznie po nastąpieniu obwieszczeniu ogólnych postanowień przeprowadzenia ćwiczeń w broni, dla rezerwy, mają korpusy etatowe, względnie komenda żołnierzy pełniących służbę sanitarną natychmiast tych oficerów w rezerwie, którzy są zobowiązani do ćwiczeń w broni, wykazem (wzór 10) ewidencyjne powiatowe komendy uzupełniające zawiadomić, a co do tych, którzy do normalnie obowiązkowych lat rezerwy nie należą, przyczynę powołania z naciskiem podnieść.

Komendanci pułków inżynierów i pociągów wojskowych, pułku pionierów i żołnierzy sanitarną służbę pełniących, mają w rubryce 5 wyżej nadmienionych wykazów postawić wniosek, przy których podziałach mają oficerowie w rezerwie odbyć ćwiczenie w broni.

Gażyści w rezerwie, którzy w drodze nadkomisji rozpoznawczej wojskowej uznani zostali za czasowo do służby niezdatnych, następnie ci, względem których jest postępowanie honorowe lub sądowe dochodzenie karne w toku, nie mają być do ćwiczeń w broni (w służbie) powoływani.

2. Powiatowe komendy uzupełniające mają te wykazy porównać z protokołami ewidencyjnymi, rubrykę: „miejsce pobytu“ stosownie do dat za-

siągniętych w ostatnim czasie sprostować, a po wynotowaniu tych, którzy mają być powołani, wykazy generalnej (wojskowej) komendzie, przedłożyć.

Ta dzieli tych, którzy mają być powołani, na pewne okręgi czasu, przyczem ma wziąć na uwagę ich miejsce pobytu, następnie przynależność etatową i wiadomości językowe. Podział na oddziały wojska, ma się opierać na pewnym stosunku.

Generalna (wojskowa) komenda, zawiadamia o tem tak oddziały wojsk. do których oni mają wstąpić, jak i powiatowe komendy uzupełniające.

Ostatnie mają powołanie oficerów w rezerwie bez względu na peryod ćwiczeń natychmiast po otrzymaniu wskazówek od c. k. generalnej (wojskowej) komendy, za pomocą kart powołujących (wzór 6) bezpośrednio uskutecznić.

3. Jeżeli mający być powołani po za obrębem ich właściwego ewidencyjnego okręgu uzupełniającego czasowo pobyt obrali, należy do właściwej ewidencyjnej generalnej (wojskowej) komendy, celem przydzielenia ich do innego oddziału wojska, który do ich czasowego miejsca pobytu bliżej leży, według okoliczności w porozumieniu z inną generalną (wojskową) komendą, co potrzeba zarządzić, względnie dotyczącą prośbę rozstrzygnąć.

4. Jeżeli powołany zawezwany zostanie w formie rozkazu, by celem odbycia ćwiczenia w broni opuścił obszar tego okręgu uzupełniającego, w którym stale przebywa, lub gdy oficer w rezerwie przebywający za granicą, otrzyma polecenie, by odbył ćwiczenie w broni w innym, a nie najbliższym do jego obecnego miejsca pobytu położonym okręgu uzupełniającym, to ma mu powiatowa komenda uzupełniająca z kartą powoławczą przesłać także marszrutę.

Postanowienia zawarte w §. 30 punkt 5 dotyczące się doniesienia o dniu odejścia z miejsca pobytu i dotyczącego potwierdzenia na marszrucie, obowiązują także gażystów w rezerwie, którzy do ćwiczeń w broni (w służbie) wstąpili.

5. Względem pociągnięcia gażystów w rezerwie nie należących do stanu żołnierskiego, do peryodycznych ćwiczeń służbowych, wyda państwowe ministerstwo wojny osobne wskazówki.

Przy przeprowadzeniu ich powołania należy w równy sposób postępować, jak postanowiono przy oficerach w rezerwie stanu żołnierskiego.

5. Przy powoływaniu gażystów w rezerwie marynarki wojennej do ćwiczeń w broni (w służbie) obowiązują polecenia, które powiatowe komendy uzupełniające otrzymują od admiralicyi portu.

7. Należy z całą surowością dbać o to, by powołani w pewnej liczbie i najpóźniej wstąpili do służby.

Przeciw tym gażystom w rezerwie, którzy bez usprawiedliwienia się później się zgłosili do służby, lub którym dla ich winy karty powoławcze wczas nie doręczono, należy postąpić według postanowień zawartych w §. 43.

Przy każdym spóźnionem wstąpieniu do ćwiczeń peryodycznych należy czas zaniedbany dodatkowo wynagrodzić.

Jeżeli długi przeciąg czasu ćwiczeń już upłynął lub nawet czas ćwiczeń minął, należy dotyczącego zobowiązać do odbycia tychże lub zaraz, lub w najbliższym peryodzie ćwiczeń.

8. Prośby o wyjątkowe przedłużenie terminu do odbycia ćwiczeń w broni (w służbie) rozstrzyga ta generalna (wojskowa) komenda, która ułożyła podział mających się powołać na pewne okresy czasu.

Postanowienia zawarte w §. 25 punkt 3 i w §. 26 punkt 2 obowiązują i tu.

§. 28.

Inne postanowienia.

1. Przy sposobności głównego raportu, który odbywa się podczas trwania peryodycznych ćwiczeń, należy także z gażystami w rezerwie, którzy wstąpili do służby, w §. 22 zawarte czynności odbyć.

Również należy im, ich wojskowe obowiązki w stosunku nieczynnym podczas trwania ćwiczeń na pamięć przywołać, a gdyby do szczególnej służby w razie wojny przeznaczeni lub zanotowani byli, należy ich w tej poinformować, ewentualnie dołożyć możliwych starań, by ich o niej pouczono, w reszcie należy zbadać, czy posiadają przepisane §fem 32 książki służbowe i przepisy i czy prowadzą je w ewidencji.

2. Względem gażystów w rezerwie, którzy nie odbywają ćwiczenia przy korpusie, do którego etatu z ewidencją należą, lecz tylko jako przydzieleni, mają komendanci dotyczących korpusów (naczelnicy władz. zakładów wojskowych) listy kwalifikacyjne i wyciągi z protokołów karnych zażądać bezpośrednio od korpusów, w których etacie w ewidencji są prowadzeni względnie komend generalnych (wojskowych).

Po ukończeniu ćwiczeń w broni (w służbie) należy wraz z wspomnianymi dokumentami, które mają być zwrócone, uzupełnienia do list kwalifikacyjnych, do korpusów, w etacie których w ewidencji są prowadzeni, względnie do komend generalnych (wojskowych), wykazy zaś stosunków osobistych, które gażyści w rezerwie sami wystawili, właściwym ewidencyjnym powiatowym komendom uzupełniającym, przesłać. W wspomnianych uzupełnieniach należy uwidocznic nie tylko skreślenie dotyczącego w czasie odbywanych ćwiczeń w broni (w służbie) we wszystkich dotyczących rubrykach listy kwalifikacyjnej, lecz także wszystkie inne w osobistych stosunkach spostrzeżone zmiany, nie zgadzające się z ostatnią listą kwalifikacyjną.

Te uzupełnienia służą korpusom, do stanu których dotyczący należą, do pomocy przy wystawianiu, względnie zamknięciu list kwalifikacyjnych przy końcu roku.

3. Komendanci oddziałów wojska (przełożeni urzędów lub zakładów wojskowych), przy których gażyści w rezerwie ćwiczenie w broni (w służbie) odbyli, mają to odbycie na ich ostatnim dekreście nominacyjnym, poświadczyć.

W protokołach ewidencyjnych i listach księgi głównej, należy ćwiczenie w broni (w służbie) uwidocznic.

Komendanci pułków inżynieryi, mają do 10 października każdego roku wykazy oficerów, którzy odbyli ćwiczenie w broni, przy zdaniu sprawy o ich uzdolnieniu państwowemu ministerstwu wojny przedkładać.

VI. Rozdział.

O wojskowo-służbowych i osobistych stosunkach gażystów w rezerwie.

§. 29.

Podrzędność.

1. Gażyści w rezerwie są co do wszystkich ograniczeń, które są w ustawie wojskowej uzasadnione, a do prowadzenia ewidencji konieczne, podlegli właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej bezpośrednio, w dalszej linii generalnym, (wojskowym) komendom, względnie admiralicyi portu i państwowemu ministerstwu wojny.

2. Podania, prośby i zażalenia w wojskowych sprawach służbowych gażystów w rezerwie należy do tej władzy wojskowej (komendy, zakładu wojskowego) stylizować, której przysługuje prawo rozstrzygania o nich. Wszystkie podania, prośby i t. d. należy jednak wnosic u właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej (patrz wzór 11).

Powiatowa komenda uzupełniająca postąpi z wniesionemi podaniami i t. d. we własnym zakresie działania samoistnie, lub przesze je po przejrzeniu, ewentualnie przez indorsat dotyczącej władzy (komendzie, zakładowi wojskowemu).

Niedokładnie, lub wbrew przepisom ułożone takie podania, ma już powiatowa komenda uzupełniająca wraz z objaśnjącami wskazówkami zwrócić.

Względem podań do Tronu zwraca się uwagę na punkt 80 regulaminu służbowego dla c. k. wojska I. część, względnie na punkt 86 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej I. część.

Załatwienie rozkazów wojskowych, ma w jak najkrótszym terminie nastąpić, gdyby to jednak było niemożliwem, należy donieść o przeszkodzie.

O zagubieniu karty przeznaczenia służbowego, należy natychmiast właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej donieść, prosząc o wydanie nowej karty przeznaczenia.

3. Rezolucye i rozkazy korpusów wojskowych (zakładów wojskowych) należy stylizować zawsze do dotyczącego gażysty w rezerwie i przez właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupełniającą temu przesłać.

Udzielanie i doręczanie rezolucyi i rozkazów gażystom w rezerwie następuje od powiatowych komend uzupełniających bezpośrednio, ewentualnie w drodze osób pośredniczących (§. 30).

Przy korespondencyach z gażystami lub względem gażystów w rezerwie, przy których okazuje się potrzebnem porozumienie z władzami cywilnymi, należy zachować powagę stanu wojskowego.

Wojskowe służbowe polecenia ważniejszej treści, osobliwie rozkazy powołujące, jeżeli takowe nie mogą być bezpośrednio przez książkę doręczane, należy jako rekomendowane listy służbowe przesłać, a poświadczenie odbioru, należy zaraz wciągnąć.

Wszystkie doręczenia gażystom w rezerwie przebywającym za granicą, uskutecznia państwowe ministerstwo wojny w drodze c. i k. władz reprezentacyjnych.

Pisma tego rodzaju, wystosowane do gażystów w rezerwie, należy opatrzyć dokładnem podaniem mieszkania i pod opaską państwowemu ministerstwu wojny bezpośrednio przesłać — wśród zwykłych stosunków do 20 każdego miesiąca, celem ekspedywania.

§. 30.

Przepisy meldunkowe.

1. Gażyści w rezerwie mają najdalej w 8 dni po przybyciu na miejsce stałego pobytu u właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej*) pisemnie się zameldować, przyczem także podać należy stanowisko zawodowe, zajęcie i zarobek — oficerowie prócz tego dochód roczny, wreszcie wszyscy gażyści w większych miastach mieszkanie.

To meldowanie należy osobiście uczynić, jeżeli się powiatowa komenda uzupełniająca w miejscu pobytu dotyczącego znajduje. Jeżeli dotyczący dla

*) Gażyści w rezerwie, którzy we Wiedniu lub na przedmieściach Wiednia mieszkają, należą, a mianowicie ci, którzy w 10 okręgach miejskich zamieszkują, do ewidencji uzupełniającej batalionowej kadry Nr. 4 w Wiedniu; zamieszkali zaś po przedmieściach do ewidencji uzupełniającej batalionowej kadry Nr 49 w St. Pölten. Stosownie do tego, należy przy datach i przedmieścia wymieniać.

choroby, lub dla innej ważnej przyczyny w przeciągu przepisanego terminu zjawić się nie może, to ma powiatowej komendzie uzupełniającej w pisemnem doniesieniu przeszkody podać, a po ustaniu przeszkody, dodatkowo osobiście się zameldować.

Gażyści w rezerwie, którzy do wspomnianej komendy stoją w stosunku starszego, mają o swem przybyciu i odejździe tylko pisemnie donieść.

W większych miastach należy każdorazową zmianę mieszkania powiatowej komendzie uzupełniającej w drodze pisemnej zameldować.

Przy zmianie stałego miejsca pobytu, ma gażysta w rezerwie, o ile nowe miejsce pobytu znajduje się w okręgu innej powiatowej komendy uzupełniającej, odejście swe pisemnie także tej powiatowej komendzie uzupełniającej zameldować, z której ewidencji występuje.

2. Jeżeli się gażysta w rezerwie na więcej jak na cztery tygodni ze swego miejsca pobytu oddała, to ma swe odejście, przeciąg jego nieobecności i cel podróży właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej pisemnie zameldować i podać w jaki sposób wojskowe służbowe polecenia podczas jego nieobecności mają mu być doręczane. Jest on także obowiązany we wszystkich wypadkach nieobecności, gdy ta krótszy czas trwa, starać się, żeby mu tego rodzaju polecenia w każdym czasie doręczane być mogły.

3. Stale za granicą przebywający gażyści w rezerwie są zobowiązani, przepisane w punkcie 1 i 2 meldowanie c. k. władzy reprezentacyjnej uczynić, zaś zmianę w stałym miejscu pobytu także bezpośrednio właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej uczynić.

4. Przy nominacyi na gażystę w rezerwie, następnie przy awansowaniu lub przeniesieniu, należy analogiczne meldunki złożyć, jakie są przepisane przy przybyciu na miejsce przeznaczenia.

5. Wstąpienie do czynnej służby (§. 12, 17 i 41) ma gażysta w rezerwie, podając dzień odejścia i t. d. właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej pisemnie donieść (wzór 11). W wypadku mobilizacyi należy żądać, by dzień odejścia na karcie przeznaczenia służbowego, i równocześnie marszruta, przez wojskową komendę stacyi (placu), która się znajduje w miejscu pobytu, lub przez polityczną władzę powiatową (naczelnika powiatowego), lub gdy i ta władza w miejscu pobytu się nie znajduje, przez przełożonego gminy potwierdzone zostały. Takie same doniesienie mają gażyści w rezerwie przebywający za granicą c. k. władzom reprezentacyjnym uczynić.

Gażyści w rezerwie, którzy nie są przydzieleni do oddziału wojska (zakładu wojskowego), dalej ci, którzy w wypadku mobilizacyi wstąpili do służby nie do tego korpusu, w etacie którego są prowadzeni, mają także przybycie na miejsce swego przeznaczenia służbowego właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej pisemnie oznajmić.

6. Inne wojskowe meldowania, do których gażysta w rezerwie jest zobowiązany, zawarte są w §. 34 regulaminu służbowego dla c. k. wojska I. część, względnie w §. 13 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej II. część.

Wreszcie zobowiązani są gażyści w rezerwie, w których miejscu stałego pobytu znajduje się korpus wojska (zakład wojskowy) lub oddziały korpusu wojskowego, do których oni stosownie do karty przeznaczenia służbowego, do służby w wypadku mobilizacji przeznaczeni są, zgłosić się u komendanta tego korpusu wojskowego (zakładu wojskowego) względnie oddziału tegoż.

§. 31.

Podróże.

1. Przy podróżach gażystów w rezerwie obowiązują przepisy wydane dla osób cywilnych, zatem odnośne władze cywilne kompetentne są do udzielania im przyzwoleń podróźnych.

W dokumentach podróży należy uwidocznić charakter wojskowy gażystów w rezerwie, dla tych zaś, którzy za granicą podróżują, należy oprócz tego uczynić dodatek, że posiadają specjalne pozwolenie państwowego ministerstwa wojny do noszenia munduru wojskowego za granicą (§. 39 punkt 2).

2. Podróże wewnątrz państwa nie podlegają pod względem ich przeciągu i celu żadnemu ograniczeniu z przyczyny obowiązku wojskowego, przeciwnie zaś podlegają podróże za granicą lub podróże morskie następującym ograniczeniom, a mianowicie:

- a) Odbywającym podróże morskie z zawodu, mogą być pozwolenia do podróży morskiej (matrykuły) na dłuższe podróże, aż do czasu najbliższych ćwiczeń w broni (w służbie), w których mają wziąć udział, udzielone, dlatego więc na przeciąg najwięcej dwuletni, wszystkim zaś innym gażystom w rezerwie, paszporta podróźne za granicę do najbliższego raportu głównego, lub do peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) więc najdalej na przeciąg jednego roku, na dłuższy zaś przeciąg tylko wtedy, jeżeli kompetentna władza wojskowa pozwoli, aby dotyczący uwolniony został od wzięcia udziału przy raporcie głównym lub przy peryodycznych ćwiczeniach w broni (w służbie);
- b) podróżujący za granicą gażysta w rezerwie, nie może być umieszczony jako towarzysz w paszporcie innego, lecz musi być zaopatrzonej we własny, na jego osobę opiewający dokument podróży;
- c) jeżeli zarządzono mobilizację armii (marynarki wojennej) lub jednej tejże części, natenczas nie wolno udzielać gażystom w rezerwie

paszportów do podróży za granicę, lub paszportów do podróży morskiej (matrykuł), owszem należy zaopatrzonego w taki dokument podróży gażystę w rezerwie odprawić z granicy państwa, a względnie nie dozwolić mu wsiąść na okręt.

Jeżeli zajdzie wcześniej potrzeba takiego ograniczenia, to wyda odnośne polecenie instancya ministeryalna.

- d) Doręczenia paszportów podróжных gażystom w rezerwie przebywającym za granicą, następuje tylko w drodze c. k. władz reprezentacyjnych ;
- e) obdzieleni paszportami do podróży za granicę, lub pozwoleniem do podróży morskiej. (matrykuła), zostają zobowiązani także podczas trwania ich podróży do natychmiastowego posłuszeństwa, jeżeli zostaną powołani do czynnej służby.

§. 32.

Rewersy i oświadczenia.

1. Rewers wymagany celem osiągnięcia stopnia oficerskiego, a mianowicie tak dla osób stanu żołnierskiego, jak i dla audytorów, lekarskiego korpusu oficerskiego, jak i dla rachmistrzów wojskowych, mają aspiranci już przy kompetowaniu o szarżę oficerską, stosownie do punktu 44 regulaminu służbowego dla c. k. wojska I. część, względnie punktu 55 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej I. część, wystawić.

2. Nominacya na gażystę w rezerwie, równie jak i przestąpienie gażysty stanu czynnego do rezerwy, są dalej od następujących warunków zawisłe, które gażysta w rezerwie ma wypełnić, a mianowicie:

- a) Co do oficerów stanu żołnierskiego, audytorów, lekarzy wojskowych i rachmistrzów wojskowych, od dowodu, że mają odpowiednie do szarży stanowisko społeczne i stosowne środki utrzymania ;
- b) co do wszystkich gażystów (wyjąwszy duszpasterzy wojskowych) od zobowiązania się, utrzymywania się zawsze stosownie do szarży, według przepisów umundurowanym i uzbrojonym, i kupienia sobie tych książek służbowych (przepisów) i utrzymywania takowych w ewidencji, które państwowe ministerstwo wojny dla grupy dotyczącego jako niezbędnie konieczne przepisze (dodatek 12).

dodatek 12

W jaki sposób należy donieść wypełnienie wpierv wspomnianych warunków, zawarte są postanowienia o tem w dodatku 13.

dodatek 13.

W wypadkach przedłożenia rewersu sustentacyjnego ze strony takich jednorocznych ochotników, którzy służbę prezencyjną z powodu braku środków na koszt wspólnego budżetu wojennego odbyli, ma oddział, w którego etacie się znajdują, zmianę ich stosunków przez dochodzenie pewnie skonstatować i zdać sprawę o tem państwowemu ministerstwu wojny.

§. 33.

Zgłoszenie się do służby za oficera ordynansowego w wojnie.

1. Do służby za oficerów ordynansowych w wojnie wolno się tym oficerom w rezerwie zgłaszać, którzy potrafią znieść fizyczne znużenie połączone z tą służbą, posiadają dobry wzrok i łatwo i pewnie orientują się na karcie.

Do podania należy dołączyć rewers, którym aspirant się zobowiązuje w wypadku mobilizacji z własnych środków wyruszyć konno według przepisów w pole^{*)}. Ten legalizowany rewers musi być urzędownie poświadczony, że kandydata stać na to. Jeżeli wymaganych środków dostarcza inna osoba, to mają analogiczne zastosowania postanowienia zawarte w dodatku 1°.

Biegłość w jeździe konnej należy skonstatować, ewentualnie przez odbycie egzaminu i w wykazie (wzór 14) uwidocznąć.

2. Podania o pozwolenie brania nauki w jeździe konnej przy ekwitacji piechoty, należy równocześnie ze zgłoszeniami do oficerskiej ordynansowej służby wnosić, a generalne (wojskowe) komendy, będą takowe ile możliwości uwzględniały.

3. Jeżeli oficer w rezerwie postrada zdolność do tej służby, lub jeżeli nie jest w stanie wyekwipować się konno, ma o tem donieść właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej

4. Przeznaczeni na oficerów ordynansowych w wypadku mobilizacji, mogą dla próby podczas przepisanych peryodycznych ćwiczeń w broni, czasowo służbę adjutantów pełnić.

§. 34.

Przeniesienie na etat oficerów zawodowych.

1. Przeniesienie oficerów w rezerwie na etat oficerów zawodowych, może tylko wyjątkowo w szczególnych uwzględnienia godnych wypadkach, za Najwyższem zezwoleniem Jego ces. i król. Apostolskiej Mości nastąpić.

Oficerowie w rezerwie, którzy wyszli z jednorocznych ochotników, mają egzamin uzupełniający złożyć. Służby na próbę nie wymaga się z reguły, takowa jednak jest na własne kosztą dozwoloną.

*) Oficerowie ordynansowi otrzymują dla własnych 3 koni furazę. Oficerom ordynansowym, których nie zamianowano z etatu kawaleryi, należy się na sprawienie 3 koni osobny dodatek na uzbrojenie w pole w wysokości 360 zł. (dla każdego konia 120 zł.). Oficerowie ordynansowi należący do kawaleryi otrzymują ten dodatek podług wymiaru dla ich broni (§. 144 przepisów o należytościach. I. część).

2. Te egzamina uzupełniające odbywają się dwa razy do roku, a mianowicie od 1 do 10 kwietnia i od 1 do 10 października i należy je zawsze składać w szkole kadeckiej tego gatunku broni, do której aspirant należy, lub przy której takowy stara się stale czynną służbę odbywać.

Wyjątki co do żołnierzy pociągów wojskowych i sanitarną służbę pełniących, będą się od wypadku do wypadku rozstrzygać.

Powtórzenie egzaminu uzupełniającego na wniosek komisji egzaminacyjnej, dozwolone jest tylko raz w wyż oznaczonych terminach i ma obejmować wszystkie przedmioty egzaminacyjne. Powtórzenie ćwiczenia w wypracowaniu map nie jest dozwolone.

Objętość egzaminów uzupełniających dla rozmaitych korpusów wojsk, zawiera instrukcja dla szkół wojskowych.

3. Podania o przypuszczenie do egzaminu uzupełniającego, jeżeli zostały wystylizowane do państwowego ministerstwa wojny, należy do korpusu w którego etacie się jest, w drodze ewidencyjnej właściwej powiatowej komendy uzupełniającej wnosić, który takowe zaopiniuje co do społecznego stanowiska i zachowania się aspiranta na podstawie dochodzeń, które wspomniana powiatowa komenda uzupełniająca równocześnie udzieli, i państwowemu ministerstwu wojny przedłoży, (§. 7 przepisów o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów.)

Do przypuszczenia do ćwiczenia w sporządzaniu map na jednej z kadeckich szkół, które to ćwiczenie przed lub po egzaminie uzupełniającym nastąpić może, mają się aspiranci do 15 czerwca dotyczącego roku, u komendy najbliższej szkoły kadeckiej bezpośrednio zgłosić, a to na podstawie otrzymanego pozwolenia do złożenia egzaminu uzupełniającego.

§. 35.

Przeniesienie innych gażystów w rezerwie do stanu czynnego i przestąpienie z jednej grupy etatowej do drugiej.

Postanowienie względem przeniesienia takich gażystów w rezerwie, którzy do stanu żołnierskiego nie należą, do stanu czynnego ich grupy etatowej, dalej względem przestąpienia gażystów w rezerwie z grupy do etatu której należą, do innej, są częściowo w organicznych postanowieniach dla dotyczących grup etatowych, częściowo w przepisach o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów zawarte.

§. 36.

Superarbitrowanie.

1. Gażyści w rezerwie, którzy się czują, że dla nadwątlonego zdrowia nie są zdolni do służby wojennej, lub mają pretensję na prawnie należne

im zaopatrzenie wojskowe, będą na ich prośbę komisji rozpoznawczej wojskowej przedstawieni.

W podaniu musi być wyraźne oświadczenie zawarte, że dotyczący z żadnej innej przyczyny nie prosi o superarbitrowanie, jak tylko dla ułomności ciała (§. 12 przepisów dla traktowania szczególnych spraw osobistych oficerów (wzór 11).

2. Ci którzy uznani zostali za: „czasowo do służby niezdatnych“ pozostają w pokoju w tym stosunku przez przeciąg czasu oznaczony przez państwowe ministerstwo wojny i są dla tego od wszystkich powoływań, ćwiczeń w broni (w służbie) i raportu głównego, uwolnieni.

Korpus do etatu którego należą (admiralicja portu) otrzymuje akt superarbitracynny i ma w czasie pokoju przed upływem wspomnianego terminu, w czas wznowienie superarbitrowania zarządzić.

3. Gażystów w rezerwie, którzy „do służby wojskowej za niezdolnych“ „do służby lokalnej za zdolnych“ uznani zostali, a którzy nie mają prawnej pretensji do zaopatrzenia wojskowego, przenosi się w stosunek pozasłużbowy i równocześnie zarządza się przeznaczenie ich do służby podczas mobilizacji i wojny.

Takim gażystom może charakter oficerski (urzędniczy, wojskowy) tylko wtedy po ukończeniu służby wojskowej obowiązkowej nadal być pozostawiony, jeżeli się zobowiążą także dalej podczas mobilizacji i wojny służbę pełnić. To zobowiązanie trwa tak długo, aż dopokąd dotyczący:

- a) Za „inwalidę“ uznany nie zostanie (§. 38 a. przepisów superarbitracynnych);
- b) sześćdziesiąty rok życia nie ukończy;
- c) włącznie z czasem służby wyżej policzonym 40 lat służby nie ukończył.

Zupełne uwolnienie od obowiązku pełnienia służby podczas mobilizacji i wojny, należy w tych wypadkach przy zapodaniu przyczyn uwalniających przez właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupełniającą lub komendę placu na dekrete potwierdzić.

4. Gażysta w rezerwie uznany za „inwalidę“, który nie ma pretensji na zaopatrzenie wojskowe, może na prośbę równocześnie w stosunek pozasłużbowy być przeniesiony.

W liście superarbitrunkowej należy wniesioną prośbę, równie jak i ewentualne dobrowolne zgłoszenie się superarbitrowanego do bliżej oznaczonej służby w razie wojny, uwidocznic.

5. W wypadku ogólnej mobilizacji należy uznanych za „czasowo niezdolnych do służby“ natychmiast ponownemu superarbitrowaniu pociągnąć i stosownie do orzeczenia w myśl §. 38 a. przepisów superarbitracynnych, traktować.

Wnioski o ponowne ich superarbitrowanie instruowane aktami z ostatniego superarbitrowania, muszą więc już w spokoju w korpusie, do którego stanu należą i t. d. przygotowane leżeć.

§. 37.

Złożenie charakteru oficerskiego (wojskowo-urzędniczego) wystąpienie i uwolnienie, dalej uzyskanie znowu szarży.

1. Dla złożenia oficerskiego (wojskowo-urzędniczego) charakteru, obowiązują dotyczące postanowienia V. rozdziału, dla wystąpienia i uwolnienia postanowienia rozdziału VI. przepisów o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów.

2. Tych, którzy celem wychodźstwa uwolnieni zostali, można przyjąć na nowo do etatu tylko w najniższych klasach żołdu.

Przyjęcie powtórne gażystę w rezerwie, uwolnionego z wojska z powodu stosunków familijnych następuje — po ustaniu przyczyn uwalniających — z zatrzymaniem wprzód piastowanego charakteru tylko wtedy, jeżeli ten nie utracił przez ten czas tego dobrodziejstwa. W tym celu ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca, dowody wymagane przy nominacyi na gażystę w rezerwie (§. 32) od dotyczącego zażądać, o jego dobrem zachowaniu się od czasu uwolnienia ze związku wojskowego dochodzenie przeprowadzić, i wszystkie te dokumenta — obok własnej opinii — państwowemu ministerstwu wojny przedłożyć.

3. Oficerowie (audytorowie, lekarze wojskowi i rachmistrze wojskowi) w rezerwie, którzy postradali środki utrzymania odpowiednie ich stanowi, mają być od powiatowej komendy uzupełniającej zawezwani, aby, albo w ciągu 3 miesięcy wykazali się, że mają znowu stanowi odpowiednie środki utrzymania, lub aby szarżę oficerską dobrowolnie złożyli.

W ostatnim wypadku będą dotyczący od państwowego ministerstwa wojny do jednej z szarż podoficerskich od kadeta zastępcy oficera w tył (rozdział V. przepisów dla traktowania szczególnych spraw osobistych oficerów) do innego korpusu wojska (zakładu wojskowego) przeniesieni.

§. 38.

Stanowisko zawodowe; zajęcie zarobkowe.

Co do przyjęcia cywilnej służby państwowej lub służby postawionej z tą na równi, dalej co do przejścia oficerów zostających w czynnej służbie (audytorów, lekarzy wojskowych, rachmistrzów wojskowych) z zatrzymaniem ich szarży w rezerwie do służby takiej, obowiązują postanowienia zawarte w rozdziale IV., co do załatwiania interesów osobistych przez oficerów

w rezerwie, postanowienia zawarte w rozdziale VII. przepisów o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów.

Co do innych gażystów w rezerwie znajdują te postanowienia przy względzie na właściwość dotyczącej grupy etatowej analogiczne zastosowanie.

§. 39.

Noszenie munduru wojskowego.

1. Przy okazji wojskowo-służbowej są gażyści w rezerwie zobowiązani, przy innych odpowiednich okazjach uprawnieni w mundurze wojskowym — w obu wypadkach umundurowani według przepisu — występować i przysługują im wtedy wszystkie prawa i obowiązki oficera zostającego w czynnej służbie (urzędnika wojskowego).

Duszpasterze wojskowi w rezerwie mają przy okazjach wojskowo-służbowych, jak to w §. 21 dla raportu głównego przepisano, się jawić.

Z pojęciem karności wojskowej nie da się pogodzić, aby osoby stanu wojskowego w uniformie w publicznych zgromadzeniach lub demonstracjach mających cechę polityczną, udział brali.

Takie uczestnictwo jest więc nietylko oznaczonym w punkcie 43 regulaminu służbowego dla c. k. wojska I. część i w punkcie 44 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej, czynnym osobom stanu wojskowego, lecz także wszystkim w wojskowym uniformie jawiącym się oficerom i urzędnikom wojskowym, zakazane, czy oni należą do stanu rezerwy, lub czy wystąpili ze związku wojska stałego z zatrzymaniem charakteru wojskowego, z pensją emerytalną, lub bez niej (punkt 46 regulaminu służbowego dla c. k. wojska I. część i punkt 48 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej I. część).

2. Podróżującym za granicą lub tamże przebywającym gażystom, nie wolno nosić munduru wojskowego. Jeżeli chcą go używać, to mają na to z podaniem powodów, jak również i okoliczności przy której chcą w mundurze wystąpić, uzyskać specjalne pozwolenie od państwowego ministerstwa wojny. W ogóle udziela się pozwolenie tylko w wypadkach oficjalnej w drodze dyplomatycznej zgłoszonej misji i wyjątkowo także wtedy, gdyby dotyczący był w położeniu przedstawienia się za granicą wysokim lub najwyższym osobistościom (§. 31 punkt 1).

Wyjęci z pod tych postanowień są ci gażyści, którzy w służbowej misji za granicą przebywają.

3. Oficerom w rezerwie, którzy rozkazem do innego pułku przeniesieni zostali, wolno przez przeciąg jednego roku nosić dotychczasowy mundur.

§. 40.

Ożenie.

Po za czas czynnej służby podlegają gażyści w rezerwie co do ożenienia się, powszechnym ustawom i przepisom, wszelako z zachowaniem obowiązku służenia w stałej armii i marynarce wojennej.

O zawartem małżeństwie mają gażyści w rezerwie zaraz za przedłożeniem metryki ślubnej*) donieść właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej, która metrykę ślubną celem uzupełnienia listy księgi głównej, dalej innych dokumentów osobowych, jak również listy rangi i przydzielenia od wypadku do wypadku korpusowi, do stanu którego dotyczący przynależy, względnie generalnej (wojskowej) komendzie, lub admiralicyi portu przesłać.

§. 41.

Obowiązek gażystów w rezerwie w mobilizacyi; rachuba czasu służby.

1. Każdy zostający w stanie nieczynnym w wypadku wojny do służby przeznaczony za granicą przebywający gażysta w rezerwie, ma najpóźniej w 48 godzin po legalnie nastąpionem ogłoszeniu zarządzenia ogólnej mobilizacyi (§. 17) o czem, równie jak i urlopnicy i rezerwiści dowiedzieć się musiał, nie oczekując osobnego rozkazu powołującego, na miejsce służbowe, w karcie przeznaczenia służbowego wskazane, udać się.

Ci, którzy stosownie do ich karty przeznaczenia służbowego powołania ich w miejscu pobytu oczekiwać mają, muszą również w 48 godzin po nastąpionem ogłoszeniu ogólnej mobilizacyi do służby wstąpić, jeżeli doręczenie karty powoławczej (wzór 6) w przeciągu tych 48 godzin nastąpiło, zresztą bez dalszej zwłoki po otrzymaniu karty powoławczej.

2. Gażyści w rezerwie przebywający za granicą są zobowiązani, skoro w drodze publicznej dowiedzieli się, że monarchii zagraża wojna, i że zarządzone ogólną mobilizacyę, natychmiast, nie oczekując osobnego rozkazu powołującego, najkrótszą drogą do monarchii powrócić, i udać się lub na posadę służbową im przeznaczoną, lub gdyby ta nie była definitywnie

---

*) Metryki zaślubin, które mają być przedłożone nie podlegają ostepłowaniu i mają być bezpłatnie wydawane, prowadzący metryki ma jednak przy ich wystawieniu, cel tego dokumentu w tym miejscu, w którym zwykle stempel się przybija, słowami: „wystawiona dla ewidencji wojskowej“ uwidocznic. Jeżeli się przedkłada odpisy metryk zaślubin, mające moc ogólną prawną, to takowe nie są wolne od należytości stempłowej. Takie odpisy muszą być także legalizowane.

w karcie przeznaczenia służbowego oznaczoną, do najbliższej generalnej (wojskowej) komendy, zameldować się u niej osobiście, a w państwowem ministerstwie wojny pisemnie i oczekiwać u pierwszej dalszego przeznaczenia służbowego.

3. Przy częściowej tylko mobilizacyi mają dotyczący najpóźniej w 48 godzin po otrzymaniu karty powołującej, na ich miejsce przeznaczenia służbowego odejść.

4. Przy każdym aktywowaniu (wstąpieniu do służby) ma gażysta w rezerwie ostatni dekret nominacyjny, kartę przeznaczenia służbowego, dalej w dodatku 12 oznaczone, książki służbowe i przepisy przynieść ze sobą, a mianowicie podczas pokoju wszystkie, w wojnie tylko znaczkami * oznaczone.

Które przedmioty umundurowania, uzbrojenia i inne, jako konieczne nazwane być mogą, przy wstąpieniu do służby w wypadku mobilizacyi, zawiera koniec niniejszych postanowień.

5. Który czas jako czas służby przy wymiarze pensyi liczoną być ma, zawiera wojskowa ustawa o zaopatrzeniu.

W mobilizacyi rozpoczyna się czas czynnej służby, z dniem rozpoczęcia poborów należytości aktywalnych (§. 1 przepisów o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów.)

Czas służby czynnej kończy się równocześnie z poborami gaży aktywalnej t. j. z ostatnim dniem miesiąca, z którym pobór gaży aktywalnej ustaje.

VII. Rozdział.

Postanowienia o sądownictwie, władzy karnej dyscyplinarnej i przy zaniedbaniu przepisanych obowiązków wojskowych.

§. 42.

Sądownictwo, dyscyplinarna władza karna, postępowanie przy radach honorowych.

1. Gażyści w rezerwie, którzy nie są w czynnej służbie podlegają we wszystkich stosunkach obywatelskich jak i w sprawach karnych i policyjnych, sądom i władzom cywilnym, i podlegają tylko tym ograniczeniom wynikającym z ich charakteru wojskowego, które są ugruntowane w ustawie wojskowej, a dla ewidencji są potrzebne.

Gażyści w rezerwie, którzy są w czynnej służbie podlegają wojskowym przepisom karnym i dyscyplinarnym, co się zaś tyczy ich cywilnych sto-

sunków, które nie dotyczą służby wojskowej, podlegają przepisom i urzędom cywilnym.

Podporządkowanie pod wojskowe ustawodawstwo karne i pod wojskową władzę karną dyscyplinarną rozpoczyna się z dniem doręczenia rozkazu powołującego, lub legalnego obwieszczenia takowego (§. 17) przy powołaniu jednak do ćwiczeń w broni (w służbie) z dniem, w którym ma nastąpić wstąpienie do służby, i trwa aż do dnia przeniesienia w stosunek nieczynny.

3. Oficerowie w rezerwie podlegają także i wojskowemu sądownictwu poza czynną służbą, za popełnienie wojskowych zbrodni i przekroczeń, jeżeli przy spełnianiu takiego karygodnego czynu, mieli na sobie wojskowy mundur.

Również są w czasie, gdy mundur wojskowy noszą, wojskowym dyscyplinarnym przepisom podlegli.

4. Wszyscy gażyści w rezerwie podlegają wojskowej władzy dyscyplinarnej:

A) W wypadkach nieusprawiedliwionego przekroczenia obowiązku jawienia się przy raporcie głównym (dodatkowym) dalej podczas tego aktu kontrolnego;

B) jeżeli zaniedbali przepisanych wojskowych meldowań (§. 30 punkt 6);

C) Jeżeli będąc w mundurze wojskowym dopuścili się przekroczeń przeciw wojskowemu stosunkowi podrzędności, osobliwie jeśli:

a) na zapytanie którego z przełożonych lub starszych w sprawach służbowych z wiedzą nieprawdę mówią;

b) naprzeciw starszego lub przełożonego bez szacunku, albo nawet obraźliwie występują;

c) którego z podległych im lub niższych wbrew przepisom traktują;

D) jeżeli z własnej winy pominęli przepisy o umundurowaniu.

4. Oficerowie w rezerwie (audytorowie, lekarze wojskowi, rachmistrze wojskowi) są tak w służbie czynnej, jak i nieczynnej, radzie honorowej podlegli. (Przepis o radzie honorowej).

§. 43.

Postanowienia szczególne.

1. Zatrzymanie charakteru oficerskiego (urzędniczo wojskowego) w stosunku nieczynnym, zawisłe jest od warunku, czy tacy oficerowie (urzędnicy) w sprawach wojskowych służbowych od kompetentnej władzy wojskowej wydanym poleceniom zadość czynią.

Jeżeli więc gażyści w rezerwie działają wbrew obowiązującym ich przepisom, należy ich pociągnąć do odpowiedzialności i według postanowień

niniejszego rozdziału ukarać i mogą także przy powtórnem umyślnem zaniedbaniu ich obowiązków w myśl § 1 przepisów dla traktowania szczególnych spraw osobistych oficerów, stosownie do wyniku dochodzenia o ile sądowe postępowanie karne nie ma miejsca, państwowemu ministerstwu wojny być przedstawieni z wnioskiem na przymusowe odebranie im szarży oficerskiej (urzędniczej wojskowej) i przeniesienie do stanu najniższej klasy żołdu.

2. Zaniechanie meldowań przepisanych dla utrzymywania ewidencji ze strony gażystów w rezerwie, będzie, na skutek w każdym pojedynczym wypadku zarządzanej rekwizycji powiatowej komendy uzupełniającej od politycznej władzy powiatowej, w której okręgu urzędowym miejsce pobytu, a względnie to miejsce, w którym czyn karygodny popełniono, leży, w krajach i królestwach w Radzie państwa reprezentowanych, jako przekroczenie przepisów meldunkowych, przy zastosowaniu rozporządzenia ministeryalnego z 2. Kwietnia 1858 (D. u. p. nr. 51), w krajach korony węgierskiej zaś w myśl tam obowiązujących postanowień ukarane.

Do przeprowadzenia postępowania karnego przeciw gażystom w rezerwie przebywającym lub podróżującym za granicą, jest polityczna władza miejsca ich urodzenia właściwą.

Władza powiatowa ma na podstawie rekwizycji właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej i jednocześnie wniesionego usprawiedliwienia się oskarżonego, wydać orzeczenie.

Przedawnienie przekroczenia przepisów meldunkowych nie może się rozpocząć, jak długo obowiązek do meldowania istnieje. Ono wtedy dopiero następuje, jeśli od czasu najbliższego meldowania, uczynionego już po spełnieniu przekroczenia 3 miesiące minęło a dotyczący za poprzednie niezameldowanie się do odpowiedzialności pociągnięty nie został.

O nastąpieniem poprzednio przekroczeniu przepisów meldunkowych należy więc natychmiast po nadejściu wyżej nadmienionego doniesienia od właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej u politycznej władzy powiatowej postępowanie karne wdrożyć.

3. Jeżeli gażysci w rezerwie doręczą im rozkazu powołującego do osobnego raportu dodatkowego (§. 23) do ćwiczeń w broni (w służbie) (§. 27), lub do czynnej służby przez to uniemożliwiają, że przy zmianie swego miejsca pobytu nie meldują się podług przepisów lub nie dokładają starania, by im podczas ich czasowej nieobecności rozkaz powołujący doręczony został, to należy za pośrednictwem politycznej władzy powiatowej kartę powoławczą (wzór 15) w gminie przynależnej lub w miejscu urodzenia, dalej w miejscu ostatnim razem zgłoszonego miejsca pobytu urzędownie wywiesić i wdrożyć poszukiwanie.

Urzędowe poświadczenie co do dnia następnego wywieszenia karty powoławczej należy u powiatowej komendy uzupełniającej przechować, a korpus do którego etatu dotyczący należy i. t. d. o tem zawiadomić.

Gażystów w rezerwie, których wysledzić nie zdołano, należy podług §. 8 punktu 6 niniejszych postanowień traktować.

Tylko w tym wypadku, jeżeli powołanie do czynnej służby, lub do peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) nastąpiło w istocie, jednak bez skutku pozostało, ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca celem wdrożenia prawnego postępowania przełożonej generalnej (wojskowej) komendzie zdać sprawę.

4. Gażyści w rezerwie, którzy się nie jawili do raportu głównego lub raportu dodatkowego bez należytego usprawiedliwienia się, a mianowicie bez względu na to czy im zawiadomienie lub osobna karta powołująca doręczoną została lub nie, stają się winnymi przekroczenia dyscyplinarnego, do ukarania którego właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca jest kompetentną.

Takich gażystów należy więc przy raporcie dodatkowym, zaś tych których wysledzić nie zdołano, przy osobnym raporcie dodatkowym, mającym się odbyć po ich wysledzeniu, do odpowiedzialności pociągnąć i stosownie do wyniku dochodzenia, za zaniedbanie obowiązku do jawienia się przy raporcie głównym (dodatkowym) według punktu 651 i 653 regulaminu służbowego dla c. k. wojska 1. część, dalej punktu 477 i 478 regulaminu służbowego dla c. k. marynarki wojennej 2 część, natychmiast ukarać, a nałożoną karę aresztu mają tylko w zabudowaniu wojskiem odcierpieć.

5. Każde nieusprawiedliwione spóźnienie przy wstąpieniu do peryodycznych ćwiczeń w broni, (w służbie) należy ukarać, a mianowicie w drodze dyscyplinarnej, lub stosownie do okoliczności w drodze sądowej.

6. Gażystów w rezerwie, którzy umyślnie nie czynią zadość rozkazowi powołującemu ich do czynnej służby, lub uniemożliwiają wczesne doręczenie im rozkazu powołującego, należy poddać śledztwu sądowo-karnemu.

7. Zaniedbanie innych wojskowych meldowań, przepisanych dla gażystów w rezerwie (§. 30 punkt 6) należy skarcić w drodze dyscyplinarnej przez wojskowych przełożonych.

O wyrzeczonych karach dyscyplinarnych na gażystów w rezerwie podczas ich stosunku nieczynnego przez wojskowych przełożonych, należy w drodze właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej, korpusowi do którego etatu należą i. t. d. donieść.

8. Jeżeli przeciw któremuś gażyści w rezerwie nieczynnej sądowe śledztwo wstępne zarządzone zostanie, tenże bez śledztwa wstępnego prawomocnie w stan oskarżenia oddany zostanie, lub areszt śledczy na niego rozciągnięty, ma sąd karny właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupeł-

nijającą w drodze przynależnej lub tej politycznej władzy powiatowej, w której okręgu sąd karny się znajduje o tem zawiadomić. Również należy takową o ukończonem postępowaniu karnem przy udzieleniu treści prawomocnego wyroku, jeżeli takowy zapadł, a jeśli zasądzono na karę aresztu, także o rozpoczęciu tejże, jak również o miejscu kary zawiadomić.

Jeżeli kara dodatkowo zmniejszoną zostanie, to należy przy końcu kary również o tem uwiadomić.

Na żądanie należy po ukończeniu śledztwa akta karne dotyczącej władzy wojskowej, dla przeglądnięcia udzielić. Właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca ma to doniesienie do korpusu w którego etacie dotyczący się znajduje i. t. d. zrobić.

Również należy o wszystkich przez polityczne i policyjne władze wymierzonych karach na gażystów w rezerwie właściwą ewidencyjną powiatową komendę uzupełniająca w tym samym celu uwiadomić.

O ile przez takie czynności urzędowe lub kary możność rozrządzania gażystą w rezerwie na przeciąg dłuższy jak 4 tygodniowy ograniczoną zostanie, należy zrobić odpowiednią uwagę w protokole ewidencyjnym.

9. Jest obowiązkiem wszystkich władz wojskowych (komend, zakładów wojskowych) jeśli spostrzegą lub dojdą do wiadomości, że oficerowie (audytorowie, lekarze wojskowi, rachmistrze wojskowi) i urzędnicy wojskowi w rezerwie, nie prowadzą życia odpowiedniego ich stanowi, natychmiast właściwej ewidencyjnej powiatowej komendzie uzupełniającej dotyczącego o tem donieść, która ma celem dalszych dochodzeń co potrzeba zarządzić.

10. Oficerów (audytorów, lekarzy wojskowych, rachmistrzy wojskowych) dalej urzędników wojskowych w rezerwie, którzy zobowiązanie jakie na się wzięli, że się natychmiast po nominacyi, według przepisów wojskowo umundurowują i uzbroją (§. 32) najpóźniej w ciągu 3 miesięcy nie uczynili zadość, lub nawet wcześniej do czynnej służby (ćwiczenia w broni) [w służbie] bez umundurowania wojskowego wstępują, względnie przy raporcie głównym się jawią, ma właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca, do usprawiedliwienia się na piśmie zawezwać, które z wynikiem dochodzeń i zaopiniowaniem wnioskiem, państwowemu ministerstwu wojny przedłożyć należy.

Takie samo postępowanie ma mieć także miejsce przy takich oficerach (audytorach, lekarzach wojskowych, rachmistrzach wojskowych) i urzędnikach wojskowych w rezerwie, którzy są zobowiązani, przepisane przez państwowe ministerstwo wojny książki służbowe i przepisy zakupić i w ewidencji utrzymywać (§. 32) jeśli takowych nie posiadają, a w przeciągu 3 miesięcy dotyczącemu wezwaniu właściwej ewidencyjnej powiatowej komendy uzupełniającej zadość nie czynią, lub nawet wcześniej do czynnej służby (ćwiczenia w broni) [w służbie] bez dotyczących książek służbowych i przepisów wstępują i wzbraniają się zakupić je sobie zaraz.

Komenda stacyi (placu) w

Księga meldunkowa gaźystów w rezerwie.

Liczba bieżąca	Korpus wojska	Sarża	Imię i nazwisko	Pozyeya zawodowa zajęcie zarobkowe	Datum zameldowania	Długość pobytu	Mieszka*)				Datum wymeldowania	Uwaga.
							Ulica	Nr. domu	Piętro	Nr. drzwi		

U w a g a: Gdzie jest odpowiednem, może być osobna księga meldunkowa prowadzoną dla tymczasowo, a osobna dla stale w miejscu przebywających.

*) Te rubryki mogą być odpowiednio do miejscowych stosunków uzupełnione.

Format B. $\frac{40}{50}$ cm.

Protokół ewidencyjny

gazystów w rezerwie.

U w a g a: Gdzie okaże się potrzeba, mogą być zeszyty prowadzone podług lat asenterunkowych lub gatunków wojsk i t. d.

Format: C. $\frac{40}{60}$ cm.

Liczba bieżąca	Korpus wojska i poddział	Rok asenterunku	szarża	Imię i nazwisko	Z jakiego tytułu nastąpiło przeniesienie do rezerwy	Przejsie do		Pozycya zawodowa, zajęcie zarobkowe (roczny dochód u oficerów)	urodzenia			stałego pobytu		Właściwy ewidencyjny powiat uzupełniający	Na miejsce stałego pobytu przybył dnia
						rezerwy	milicyi krajowej		przynależności			Miejsce	Powiat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

- Uwaga: 1. Rubryki 22 do 25 mają tylko właściwe ewidencyjne powiatowe komendy uzupełniające wypełnić.
2. W rubrykach 17 do 19 należy uwidocznic ewentualne uwolnienie od wstąpienia do służby w wypadku mobilizacji, przedłużenie lub czasową niezdolność do służby. (§. 15 niniejszych postanowień).

Przeznaczenie służbowe we wojnie			brał udział		Czasowe zmiany miejsca pobytu					
Przeznaczenie na stanowisko służbowe nastąpiło na podstawie	Przeznaczenie służbowe	Władza, komenda, oddział wojska lub zakład, do którego ma wstąpić, lub czy należy oczekiwać powołania w miejscu pobytu	w periodycznym dwiżeniu w broni (w służbie)	przy raporcie głównym dodatkowym	dzień rozpoczęcia podróży	do (miejsce, powiat, kraj)	czas nieobecności	sposób, w jaki rozkazy mają być doręczane podczas nieobecności	Rodzaj odejścia	U w a g a
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

3. Ewentualne niewyśledzenie gażystę w rezerwie, należy zanotować w rubryce 27.
4. Na każdej stronie należy 3 gażystów wpisać.

C. k. powiatowa komenda uzupełniająca pułku piechoty

Nr.

Nr.

Karta przeznaczenia służbowego w wypadku wojny

dla Pana c. k. ....

Wyznaczenie przeznaczenia służbo- wego nastąpiło na podstawie	Przeznaczenie służbowe	Władza, komenda, oddział wojska lub zakład wojskowy do którego wyżej nadmie- niony w mobilizacji ma wstąpić lub czy ma oczekiwać powołania w miejscu swego pobytu	U w a g a

Odbiór tej karty przeznaczenia służbowego należy w ciągu 48 godzin pisemnie potwierdzić.
..... dnia ..... 18.....

M a r s z r u t a.

Podróż na miejsce przeznaczenia służbowego ma się odbyć drogą najkrótszą, a mianowicie, gdzie kursują koleje lub parowce, niemi, w przeciwnym razie szybkowozem pocztowym, a gdzie i ten nie kursuje, podwodami

Wspomnianemu Panu c. k. .... wolno wziąć ze sobą:
..... sług,
..... koni,
..... kilogramów bagażów.

Tenże ma za okazaniem tej karty prawo żądania by go przewieziono za pomocą przysługujących mu środków komunikacyjnych, jako też zakwaterowania przechodowego.
..... dnia ..... 18.....

Karta przeznaczenia służbowego (w państwie)

Art. Journ. .... wyżej nadmienionemu Panu udzielono na podstawie polecenia c. k. intendatury wojskowej w ..... z dnia ..... 18 ..... Nr. .... zaliczkę na koszta podróży w kwocie .....

L. ....

..... dnia ..... 18.....

Widziano do odejścia dnia ..... 18.....

U w a g a: Marszrutę, do której wpisać należy stosownie do przeznaczenia służbowego dotyczącego i stosownie do przepisów o należnościach liczbę sług i koni, które można ze sobą zabrać, równie jako i wagę bagażów, ma komisya zawiadowcza własnej komendy rezerwy wystawić, podpisać i zaopatrzyć pieczęcią.

Pouczenie.

1. Każdy gażysta w stanie nieczynnym przeznaczony do służby w razie wojny, ma się już w pokoju ze swemi przeszłymi obowiązkami służbowymi ile możności obznajomić, a najpóźniej w 48 godzin po legalnie nastąpieniem ogłoszeniu zarządzenia ogólnej mobilizacji, o czym razem z urlopnikami i rezerwistami wiadomość otrzymać musiał, nie oczekując specjalnego rozkazu wstąpienia do służby, na miejsce swego przeznaczenia służbowego ma odejść.

Tylko ci gażyści w stanie nieczynnym, którzy stosownie do ich karty przeznaczenia służbowego, powołania w miejscu ich pobytu oczekiwać mają, będą za pomocą osobnych kart powoławczych powołani. Ci gażyści mają również w 48 godzin po nastąpieniu ogłoszeniu ogólnej mobilizacji, na ich miejsce przeznaczenia służbowego odejść, jeżeli doręczenie karty powoławczej w ciągu tych 48 godzin nastąpiło. Jeżeli zaś doręczenie karty powoławczej, dopiero po upływie tego terminu nastąpiło, mają dotyczący gażyści bez dalszej zwłoki na ich miejsce przeznaczenia służbowego odejść. Jeżeli tacy oficerowie są do komend etapowych przeznaczeni, to następuje ich powołanie telegraficznie przez terytoryalną władzę wojskową.

Jeżeli niema ogólnej mobilizacji, lecz tylko części siły zbrojnej się mobilizują, to następuje powołanie gażystów w stanie nieczynnym potrzebnych do takiej częściowej mobilizacji, zawsze za pomocą karty powoławczej i mają dotyczący najpóźniej w 48 godzin po otrzymaniu karty powoławczej na swe miejsce przeznaczenia służbowego odejść.

2. Przy podróżach na miejsce przeznaczenia służbowego należy przy użyciu kolei żelaznych lub parowców, koszty transportu nie płać gotówką, lecz kwitować, zaś przy użyciu innych środków komunikacyjnych, ma dotyczący przypadające wynagrodzenie za to w sposób zaliczki uiścić. Wszystkie koszty podróży zostaną każdemu gażyście w stanie nieczynnym po przybyciu na miejsce przeznaczenia służbowego na podstawie przedłożonego rachunku podróży natychmiast zwrócone. Przy spodziewanych znaczniejszych kosztach podróży, można się udać do władzy ewidencyjnej, celem uzyskania przekazu na zaliczkę na podróż.

Jeżeli prośba jest uzasadnioną, to przesła dotyczącemu przynależna wojskowa intendantura w drodze władzy ewidencyjnej już podczas spokoju „przekaz“, mający się dołączyć do karty przeznaczenia służbowego. Nastąpienie wypłacenia przekazanej kwoty pieniężnej w wypadku mobilizacji, ma dotyczący w właściwej kasy w miejscu na karcie przeznaczenia w tym celu oznaczonym, kazać sobie potwierdzić.

Jeżeli w miejscu pobytu lub w bliskości tego, który ma pobrać zaliczkę na podróż, nie znajduje się żadna kasa, to odpada wystawienie przekazu, natomiast przesła dotyczącemu potrzebną kwotę pieniężną w wypadku mobilizacji powiatowa komenda uzupełniająca, w której okręgu stale przebywa, w drodze właściwej.

3. Jeżeli zmiana w miejscu pobytu, w przeznaczeniu służbowym, stacy wstąpienia do służby lub jaka inna okoliczność czyni koniecznym wystawienie nowej karty przeznaczenia służbowego, ma przynależna władza ewidencyjna spowodować zmianę, a dotyczący gażysta w stanie nieczynnym, ma natychmiast po otrzymaniu nowej karty przeznaczenia służbowego, starą władzy ewidencyjnej przesłać. Jeżeli dotyczącemu pozwolono udzielić zaliczkę na podróż, to należy z kartą przeznaczenia służbowego, także przekaz zwrócić, a jeżeli zaliczka na podróż także wśród zmienionych okoliczności potrzebną się okazuje, należy znowu o takową prosić.

Jeżeli w skutek zmiany, która nie wymaga przemiany karty przeznaczenia służbowego, przekazana zaliczka na podróż zbędną się staje, należy przekaz natychmiast władzy ewidencyjnej zwrócić, co również w tym wypadku ma nastąpić, jeżeliby zachodziła potrzeba poboru zaliczki w innej kasy, lub zaniesiono prośbę o podwyższenie tejże.

4. Jeżeli u gażystów w stanie spoczynku lub w stosunku pozasłużbowym będących, którzy w wypadku wojny do służby są przeznaczeni, miałyby nastąpić znaczne i prawdopodobnie dłuższy czas trwające nadwężenie zdrowia, które wyklucza możliwość wstąpienia do desygnowanej służby, to są dotyczący zobowiązani donieść o tem ich władzy ewidencyjnej przy przedłożeniu wolnego od ostemplowania świadectwa lekarskiego.

5. Wstąpienie do służby zobowiązanych do tego stosownie do punktu 1 musi wśród wszelkich okoliczności nastąpić, chyba żeby świadectwem lekarskiem przy dokładnem podaniu stanu choroby, niezdolność dotyczącego do podróży udowodnioną była.

6. Dzień odejścia z miejsca pobytu, należy władzy ewidencyjnej pisemnie oznajmić, względnie zawiadomić ją o tem (§. 34 regulaminu służbowego I. Część) a na karcie przeznaczenia służbowego kazać sobie potwierdzić przez tamże znajdującą się wojskową komendę stacy (placu), w przeciwnym razie przez polityczną władzę powiatową (powiatowego starszego urzędnika), lub jeśli i ta władza w miejscu pobytu się nie znajduje, przez naczelnika gminy.

Oficerowie i weterynarze, którzy są przeznaczeni do komisji asenterunkowych koni, dalej oficerowie przeznaczeni do komend etapowych, którzy są na podstawie ich karty przeznaczenia służbowego zobowiązani już na podstawie rozkazu mobilizacji odejść na ich miejsce przeznaczenia służbowego, mają swe odejście na miejsce wyznaczone telegraficznie (ewentualnie z najbliższej przy drodze pochodowej znajdującej się stacy telegraficznej) tej wojskowej terytoryalnej władzy zameldować, w której okręgu miejsce wskazane leży.

Do oddziału   Nr. _____

Karta przeznaczenia służbowego

w razie wojny

dla Pana c. k. _____

Wyznaczenie przeznaczenia służbowego nastąpiło na podstawie	Przeznaczenie służbowe	Władza, komenda, oddział wojska lub zakład wojskowy, do którego dotyczący w mobilizacyi ma wstąpić	U w a g a

Odbiór tej karty przeznaczenia służbowego, należy tej c. i k. władzy reprezentacyjnej, która ją doręczyła, w ciągu 48 godzin pisemnie potwierdzić.

W i e d e ń, dnia ..... 18. ....

Od c. k. państwowego ministerstwa wojny.

Przełożony .....

Marszruta

(ważna do podróży wewnątrz monarchii.)

Podróż na miejsce przeznaczenia ma się odbyć drogą najkrótszą, a mianowicie, gdzie kursują koleje i parowce tymi, w przeciwnym razie szybkowozem pocztowym, a gdzie i ten nie kursuje, podwodami.

Wspomianemu Panu c. i k. .... wolno wziąć ze sobą :
 ..... sług,
 ..... koni,
 ..... kilogramów bagażów.

Tenże ma za okazaniem tej karty prawo żądania przejazdu przy pomocy należących mu się środków komunikacyjnych, jako też zakwaterowania przechodowego.

Wiedeń, dnia ..... 18 .....

Od c. k. państwowego ministerstwa wojny.

Naczelnik 11 oddziału.

Pouczenie.

1. Każdy gażysta w stanie nieczynnym, przeznaczony do służby w razie wojny, ma się już w pokoju ze swemi przyszłemi obowiązkami służbowemi ile możności obznajomić.

Gażyś i w stanie nieczynnym, którzy przebywają za granicą, a są do służby w razie wojny przeznaczeni, są zobowiązani, skoro tylko w drodze publicznej otrzymają wiadomość, że monarchii zagraża wojna i że ogólną mobilizacyę zarządzono, natychmiast nie oczekując osobnego powołania, najkrótszą drogą do monarchii powrócić, i albo na miejsce służbowe im wyznaczone albo gdyby takowe w karcie przeznaczenia służbowego nie było dokładać oznaczone, do najbliższej wojskowej terytoryalnej władzy (generalnej lub wojskowej komendy) się udać zamierzać się u niej osobiście, w państwowem ministerstwie wojny pisemnie i wyrazić u pierwszej dalszego przydzielenia służbowego. Jeżeli ogólnej mobilizacyi nie zarządzono, lecz tylko części siły zbrojnej się mobilizuje, następuje powołanie gażystów w rezerwie potrzebnych do takiej częściowej mobilizacyi za pomocą karty powoławczej, która takim gażystem przebywającym za granicą w drodze c. k. władz reprezentacyjnych doręczoną zostanie. Powołani mają najpóźniej w 48 godzin po otrzymaniu karty powoławczej, na ich miejsce przeznaczenia służbowego odejść.

2. Do podróży na miejsce przeznaczenia służbowego, należy w granicach monarchii przy używaniu kolei lub parowców, koszt przewozu nie płacić gotówką, lecz kwitować, zaś przy użyciu innych środków komunikacyjnych, ma dotyczący przypadające wynagrodzenie za to w sposób zaliczki uiścić. Urosłe wydatki z powodu podróży w granicach monarchii, zostaną każdemu gażyście w stanie nieczynnym po przybyciu na miejsce przeznaczenia służbowego na podstawie przedłożonego rachunku podróży natychmiast zwrócone.

3. Jeżeli zmiana w przeznaczeniu służbowem, stacyi wstąpienia do służby lub jaka inna okoliczność, czyni koniecznem wystawienie nowej karty przeznaczenia służbowego, zarządzi państwowe ministerstwo wojny wymianę tejże, a dotyczący gażysta w stanie nieczynnym przebywający za granicą, ma natychmiast po otrzymaniu nowej karty przeznaczenia służbowego, dawną kartę w drodze c. k. władzy reprezentacyjnej zwrócić.

Przy stałym powrocie do monarchii otrzymuje dotyczący gażysta od władzy ewidencyjnej nową kartę przeznaczenia służbowego, poczem dawną kartę tej samej władzy ewidencyjnej zwrócić należy.

4. Jeżeliby u gażystów w stanie spoczynku lub w stosunku pozasłużbowym będących, którzy w wypadku wojny do służby są przeznaczeni, miało nastąpić znaczne i prawdopodobnie dłuższy czas trwające nadwężenie zdrowia, które wyklucza możność wstąpienia do deasygnowanej służby, to są dotyczący zobowiązani donieść o tem państwowemu ministerstwu wojny w drodze c. k. władzy reprezentacyjnej przy przedłożeniu świadectwa lekarskiego.

5. Wstąpienie do czynnej służby zobowiązanych do tego stosownie do punktu 1 musi wśród wszelkich okoliczności nastąpić, chyba żeby świadectwem lekarskiem przy dokładnem podaniu stanu choroby, niezadolność dotyczącego do podróży udowodnioną była.

6. Dzień odejścia z miejsca pobytu należy c. k. władzy reprezentacyjnej pisemnie podać, względnie ją zawiadomić, której to władzy zresztą w spokoju każdą zmianę miejsca pobytu do wiadomości podać należy.

C. k. powiatowa komenda uzupełniająca

pułku piechoty

Nr.

W Y-

przebywających za granicą gaźystów i ich przeznaczenia służbo-
służbowego“ przez c. k. pań-

Oddział wojska zakład wojskowy	Stosunek co do stanu	S z a r ż a	Nazwisko	Miejsce pobytu i dokładny adres
1	2	3	4	5
Pułk piechoty Nr. 2	w rezerwie	podporucznik	N. N.	Rosenheim w Bawaryi mieszka etc.
Batalion strzelców Nr. 4	w rezerwie	porucznik	N. N.	Duisburg w Prusiech mieszka
Pułk ułanów Nr 3.	w rezerwie	podporucznik	N. N.	Szemnitz w Królestwie Saskiem mieszka etc.
Szpital garnizonowy Nr. 4 w Lincu	w rezerwie	nadlekarz	N. N.	Bruksella, doręczyć pod adresą etc.
Ewidencyjny magazyn zaopatrzenia w Pradze	w rezerwie	akcesista przy zakładzie zaopa- trzenia	N. N.	Berlin, mieszka etc

Datum : _____

K A Z

wego w razie wojny celem wystawienia im, „kart przeznaczenia
stwowe ministerstwo wojny.

Przeznaczenie do służby nastąpiło na podstawie	Przeznaczenie służbowe	Władza, komenda, oddział wojska lub zakład, do którego ma tenże w mobili- zacji do służby wstąpić	U w a g a
6	7	8	9
oficerskiej listy przydzielenia pułku	do własnego pułku rezerwo- wego piechoty	do komendy rezerwy w Fogaras	
oficerskiej listy przydzielenia batalionu	do własnego batalionu	do każdorazowej stacyi sztabu batalionu	
reskryptu państwowego mini- sterstwa wojny oddział 1 Nr. .... z 18	oficer ordynan- sowy przy naczelnej ko- mendzie armii konieczny	do komendy generalnej w Wiedniu	
reskryptu państwowego minister- stwa wojny oddział 14 Nr. .... z ..... 18.....	przy szpitalu polowym Nr. IX konieczny	do garnizonowego szpitalu Nr. 4 w Linciu	
reskryptu państwowego minister- stwa wojny oddział 12 Nr. .... z ..... 18.....	przy kolonii prowiantowej Nr. 9 konieczne	do wojskowego magazynu prowianto- wego w Pradze	

Podpis :

Karta powoławcza

dla Pana c. k. .... w rezerwie .....

który *) .....

Od c. k. powiatowej komendy uzupełniającej

pułk piechoty ..... Nr. ....

Datum.

Podpis.

- *) a) na (dzień, miesiąc, rok, godzinę) do raportu dodatkowego do tej powiatowej komendy uzupełniającej powołany jest.
- b) do rozpoczynających się (dzień, miesiąc, rok) peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) na przeciąg ..... do ..... w .....
- c) do czynnej służby powołany, i ma ze względu na marszrutę i pouczenie dodane mu do karty przeznaczenia służbowego ze swego obecnego miejsce pobytu najkrótszą drogą ..... do ..... do służby wstąpić.

Konsygnacya powoławcza

niżej poszczególnionych, przy powiatowej komendzie uzupełniającej pułku piechoty .....

Nr. .... przynależnych z ewidencją gażystów w rezerwie.

Poddział	Szarża	Imię i nazwisko	Miejsce pobytu i powiat	Tenże ma na podstawie zarządzonej mobilizacji wstąpić do służby		U w a g a
				do	w	

Datum :

Podpis :

Format : A. ³⁴/₄₂ cm.

Wykaz stosunków osobistych

celem prowadzenia wojskowej ewidencji.

1	Imię i nazwisko (Przydomek, stopień szlachecki)	Aleksander Tarnawski
2	Szarża	Podporucznik w rezerwie
3	Oddział wojska (pułk, batalion etc. lub zakład wojskowy)	Pułk piechoty Arcyksięcia Józefa nr. 37
4	Rok asenterunku	1875
5	Dzień urodzenia, miesiąc, rok, miejsce, powiat, kraj (komitat)	1. Maja 1856. Koszyce. Węgry.
6	Stan	żonaty
7	Ilość dzieci	1 chłopiec, 1 dziewczyna
8	Stanowisko zawodowe, zajęcie zarobkowe	Inżynier pierwszej kolei siedmiogrodzkiej
9	Stosunki majątkowe względnie roczny dochód	Cały dochód roczny 2.000 złr.
10	Mówi lub pisze językami zupełnie dobrze; lub do służby wystarczająco	Mówi i pisze: po niemiecku i węgiersku dobrze
11	Stale miejsce pobytu, powiat (komitat) kraj ewentualne czasowe miejsce pobytu w większych miastach i mieszkanie	stale: Arad, Węgry . . . . ulica. Nr. domu . . .
12	W tym roku właśnie odbyta czynna służba lub ćwiczenia w broni (w służbie) dalej pozyskana wiedza i biegłość od czasu ostatniego wstąpienia do służby czynnej	Ćwiczenia w broni od . . . do . . . Znajomość krajów: Anglię przez podróżę Biegłość: wyćwiczony jeździec wierzchem
13	Przeznaczenie służbowe w razie mobilizacji, ewentualne uwolnienie od wstąpienia do służby, stosownie do karty przeznaczenia służbowego	Powiatowa komenda uzupełniająca Nr. 33 dtto Arad ¹⁵ / ₁₂ 1879. Przy rezerwowym pułku piechoty Nr. 37 ma do niego do Grosswardein do czynnej służby się zgłosić. Może jako urzędnik kolejowy do 26go dnia mobilizacji stosownie do rozporządzenia państwowego ministerstwa wojny oddział . . Nr. . . . dtto . . . . na posadzie pozostać.
14	Posiada wojskowe książki służbowe i przepisy	Wszystkie przypisane w dodatku 12 do przepisów ewidencyjnych II. część dla oficerów piechoty stanu żołnierskiego.
15	Osobiste prośby i zażalenia przy raporcie głównym	
Datum		Aleksander Tarnawski podporucznik w rezerwie.

Uwaga: 1) Oprócz nadmienionych, należy i inne osobno postawione pytania odpowiedzieć;
2) Potrzebne daty osobiste, mają urzęda, komendy i t. d. ile możności za pomocą podobnych wykazów osobistych przez sformułowanie pewnych pytań, zażądać.

Wykaz stosunków osobistych

podporucznika w rezerwie Aleksandra Tarnawskiego

Imię i nazwisko	Data
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

Wykaz stosunków osobistych

podporucznika w rezerwie **Aleksandra Tarnawskiego**
z pułku piechoty Arcyksięcia Józefa Nr. 37.

Rejestr imienny

do raportu głównego w roku 18.....

Właściwa ewidencyjna powiatowa komenda uzupełniająca	Oddział wojska, zakład wojskowy	Sz a r ż a	Imię i nazwisko	Uwidocznienia		U w a g a
				wniesionych prośb lub skarg	nieprawidłowości w umundurowaniu	

Uwaga: Porządek grup etatowych i oddziałów wojsk taki jak w szematyzmie wojskowym. Przy wielkiej ilości, należy tych gażystów, którzy po raporcie głównym mają co do zameldowania, przed innymi wpisać.

Format: A. $\frac{34}{49}$ cm.

S P I S

przekazanych do ewidencji do powiatowej komendy uzupełniającej pułku piechoty ..... w .....
oficerów (rachmistrzów wojskowych, urzędników prowiantowych) w rezerwie, którzy są zobowiązani do peryodycznych
ćwiczeń w broni (w służbie) w roku 188.....

Szarża	Imię i Nazwisko	Rok asenterunku	Odbył własnie ćwiczenie w broni (w służbie) w roku	Wniosek na odbycie ćwiczeń w broni (w służbie) w czasie	Miejsce pobytu	Mówi prócz językiem niemieckim wystar- czająco do służby	Uwaga
1	2	3	4	5	6	7	8
Datum.				Podpis.			

Format: A ³⁴/₄₂ cm.

C. k. pułk piechoty Hoch i Deutschmeistrów Nr. 4.

Porucznik w rezerwie Karol Müller.

Do

**C. k. powiatowej komendy uzupełniającej pułk piechoty
Barona Hessa Nr. 49**

w St. Pölten.

Hernals, obok Wiednia, dnia 16. maja 1881.

Donoszę, że w skutek ogłoszonej dziś ogólnej mobilizacyi, odjeżdżam jutro do własnego pułku piechoty do . . . w . . . .

Do

C. k. ^{komendy} komendy rezerwy pułku piechoty Hoch i Deutschmeistrów Nr. 4

w . . . . .

Hernals, obok Wiednia, dnia 16. Maja 1881.

Na podstawie dołączonego świadectwa lekarskiego, proszę o wdrożenie mego super-arbitrowania. /

Zarazem oznajmiam, że upraszam o superarbitrowanie dla żadnej innej przyczyny tylko dla ułomności ciała

Karol Müller,
porucznik w rezerwie.

(Rubrum na drugiej stronie.
Format: mały kancelaryjny 34 cm, wysoki 42 cm, szeroki).

P o u c z e n i e.

Według pisowni obowiązującej w c. k. wojsku I. część, mają tak w napisie jak i w tekście wszystkie zbyteczne dodatki odpaść, mianowicie te, które regulaminem urządzony stosunek podległości n. p. świetny, wysoki, posłuszny i t. d. wyrażać mają. Wojskowy sposób wyrażania się w granicach subordynacyi nie na tem nie cierpi.

We wszystkich napisach, tytułach i adresach, należy oddział wojska, zakład wojskowy, komendę i władzę wojskową cytować według ich organizacyjnych nazwisk.

Wszystkie doniesienia i meldowania należy przez cały papier przepisywać, a na lewej stronie wąską przestrzeń wolną zostawić

Podpisy muszą być wyraźne i czytelne.

Jeżeli się alegat dołącza lub na drugiej stronie arkusza pisać wypada, to należy użyć cały arkusz papieru inaczey tylko półarkusza.

Kartki z meldowaniem, służbowe podania, potwierdzenia odbioru, należy zamiast tytułu władzy etc. oznaczeniem „Kartka służbowa“ etc. przepisywać, ich forma zresztą jest taka sama jak przy relacyach i doniesieniach.

Porucznik w rezerwie Karol Müller.Hernals. obok Wiednia, dnia 16. Maja 1881.

donosi o swem wstąpieniu do służby czynnej.

prosi o wdrożenie postępowania superarbitracyjnego.

1 załącznik

Następnie odpowiedź na rozkaz pisemny, to należy się przy wstępie na niego powołać z przytoczeniem liczby i daty.

Wszystkie posełki pocztowe, należy w mocny papier opakować, zewnątrz i wewnątrz opieczętować i podług przepisu zaadresować. Ważne przesyłki należy rekomendować.

Podania, które gążyści w rezerwie stosownie do instrukcyi w celach ewidencyjnych, o przybyciu na miejsce pobytu, o zmianie miejsca pobytu lub podrózach, o zmianie stanowiska zawodowego, lub zajęcia zarobkowego, wnosić są obowiązani, są wolne od nakł. żytości stemplowej. Inne podług niniejszych postanowień wnieść się mające we własnym interesie dotyczącego leżące podania, n. p. prośby o zwolnienie od raportu głównego, lub od periodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) należy marką stemplową na 50 centów zaopatrzyć.

Podania w celach ewidencyjnych, a nie we własnym interesie dotyczącego gążysty w rezerwie wnoszone, są wolne od nakł. żytości pocztowych. Ta wolność od nakł. żytości pocztowych ogranicza się tylko na korespondencyach w granicach austriacko węgierskiej monarchii i nie ma w korespondencyach lokalnych zastosowania. Podania, którym przyznano wolność od opłaty pocztowej, muszą być, aby je jako takie uważano, na adresie oznaczone następująco: „Na wezwanie urzędowe“

Za granicą, ma ten który odbiera, taksy pi-niężne za dorę-żenie rozkazów służbowych wojskowych i t. d. sam uiścić.

S p i s

książek służbowych i przepisów, które gażyści w rezerwie mają sobie z własnych funduszków sprawić i prowadzić w ewidencji.

A. Gażyści w rezerwie c. k. wojska.

1. Wszyscy gażyści w rezerwie.

Regulamin służbowy dla c. k. wojska. I część.

Organiczne postanowienia dla własnego gatunku wojska, zakładu wojskowego i t. d. ewentualnie także dla własnej grupy etatowej.

Przepisy o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów stanu żołnierskiego c. k. wojska (mają dla wszystkich innych gażyistów w rezerwie analogiczne zastosowanie).

Przepisy o ewidencji II część.

Dodatki, uzupełnienia i prostowania wszystkich ksiąg służbowych i przepisów przekazanych dla własnej grupy.

2. Wszyscy oficerowie (audytorowie, lekarze wojskowi i rachmistrze wojskowi.

Przepisy o postępowaniu przy radach honorowych.

3. Wszyscy oficerowie stanu żołnierskiego.

* Regulamin służbowy dla c. k. wojska. II. część.

Regulamin służbowy dla c. k. wojska. III. część dla własnego gatunku wojska.

Regulamin musztry dla własnego gatunku wojska.

4. Oficerowie stanu żołnierskiego piechoty i strzelców.

Instrukcja przy strzelaniu dla piechoty i strzelców.

5. Oficerowie stanu żołnierskiego kawaleryi.

Instrukcja przy strzelaniu dla kawaleryi i dla wojsk technicznych.

6. Oficerowie stanu żołnierskiego artyleryi.

* Informacye dla artyleryi, a mianowicie:

Oficerowie artyleryi polowej: dla bateryi polowych i górskich;

a oficerowie artyleryi fortecznej: dla kompanii fortecznych i bateryi górskich.

Tablica strzelnicza dla dział odtylcowych Model 1861 i

Tablica rzutu dla 17 cm. i 21 cm. ciągnionych moździerzy odtylcowych (tylko oficerowie artyleryi fortecznej.)

7. Oficerowie stanu żołnierskiego inżynieryi.

Techniczny podręcznik dla c. k. wojsk inżynieryi.

* Przepisy o budownictwie I, II i III. część (tylko ci którzy są przydzieleni do Dyrekeyi wojskowych budowniczych i inżynieryi.)

8. Oficerowie stanu żołnierskiego pionierów.

Techniczny podręcznik dla c. k. pionierów.

9. Oficerowie stanu żołnierskiego oddziałów służby zdrowia.

* Regulamin dla służby sanitarnej c. k. wojska, I, II i IV część, następnie dodatek: Dobrowolna służba sanitarna.

* Przepisy o pociągach wojskowych dla armii w polu.

10. Oficerowie stanu żołnierskiego pociągów wojskowych.

Normy celem uzbrojenia pociągów dla c. k. armii a mianowicie:

a) pociągi dla oddziałów wojsk;

b) pociągi do armii;

c) pociągi górskie.

* Instrukcyja dla zawiadywania i wyrachowywania materiałem służącym do uzbrojenia pociągów przy c. k. pułkach pociągów wojskowych.

11. Oficerowie stanu żołnierskiego zakładów z mundurami.

* Instrukcyja służbowa przy zawiadywaniu i zarachowywaniu przy zakładach z mundurami I część.

12. Audytorowie.

Regulamin służbowy dla c. k. wojska III część dla piechoty i strzelców.

Ustawa karna wojskowa.

Powszechna księga ustaw cywilnych.

Przepis o jurysdykcyi a mianowicie:

- a) ustawa z 20. Maja 1869 co do zakresu działania sądów wojskowych (dla królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych) (d. u. p. cz. 49. Nr. 158 z roku 1869);
- b) Rozporządzenie państwowego ministerstwa wojny z 19. Września 1867, oddział 4, Nr. 1590 (D. u. p. cz. 44. Nr. 182) ze względu na punkty 1, 2, 3, 4 i 5 „prowizorycznych postanowień o poddaniu stale urlopowanych i rezerwistów pod sądownictwo cywilne“, które to punkty obecnie jeszcze na Węgrach obowiązują;
- c) Rozporządzenie państwowego ministerstwa wojny z 10. Sierpnia 1871, oddział 4, Nr. 1449 (Dz. rozp. cz. 39. Nr. 16.) co do prowizorycznego uregulowania jurysdykcji wojskowej na Węgrach. Rozporządzenie państwowego ministerstwa wojny z 20. Września 1873 pras. Nr. 3459 (Dz. rozp. cz. 45. Nr. 184) co do wykonywania wojskowej władzy karnej (odpadnie po wyjściu wojskowej procedury karnej.)

Rozporządzenie państwowego ministerstwa wojny z 31. Grudnia 1873 praes. Nr. 4946 (Dz. rozp. cz. 67 Nr. 243) co do przepisów o objętości i wykonywaniu wojskowej władzy karnej, dalej o zwiększeniu władzy karnej dyscyplinarnej komendantów armii w polu.

Wojskowa procedura karna.

13. Lekarze wojskowi.

- * Regulamin służbowy dla c. k. wojska II. część.
  - * Regulamin służbowy dla c. k. wojska III. część dla własnego gatunku wojska, ewentualnie dla piechoty i dla strzelców, dalej III część dla żołnierzy pełniących służbę zdrowia.
- Regulamin dla służby sanitarnej c. k. wojska I, II i III część dalej dodatek: „Dobrowolna służba zdrowotna“.

14. Rachmistrze wojskowi.

- Regulamin służbowy dla c. k. wojska III część, dla własnego gatunku wojska, ewentualnie dla piechoty i strzelców.
- Przepis służbowy dla rachmistrza wojskowego i rachmistrza pomocnika.
- Przepisy o należytościach dla c. k. wojska I część.
- * Instrukcja dla ekonomiczno - administracyjnej służby poddziałów wojska, w pokoju i we wojnie.
  - * Instrukcja dla komisji zawiadowczych oddziałów wojsk w pokoju, dalej dla ekonomicznego zawiadowstwa i zarachowywania przy oddziałach wojsk w mobilizacji i we wojnie.
  - * Instrukcja do prowadzenia kasowości przy oddziałach wojsk, (zakładach wojskowych.)

- * Instrukcja do prowadzenia księgi głównej i ksiąg przy podziałach.
- Instrukcja dla wojskowej i administracyjnej służby, dalej dla zawiadywania i zarachowywania w wojskowych domach transportowych, obok przepisów dla prowadzenia transportu (dla przeznaczonych do tego od domów transportowych.)
- Instrukcja do zawiadywania mundurami i zarachowywania tychże.
- Regulamin dla służby zdrowotnej c. k. wojska IV część (tylko ci, których zakład sanitarny do tego przeznaczony.)
- * Instrukcja służbowa dla zawiadywania i zarachowywania przy zakładach zawiadujących mundurami I część (tylko ci, którzy do takich zakładów zostali przeznaczeni.

15. Wojskowi urzędnicy przy magazynach zaopatrzenia.

- * Przepis służbowy dla urzędników przy wojskowych magazynach zaopatrzenia i magazynach łóżek.
- Regulamin służbowy dla c. k. wojska III część, dla żołnierzy przy wojskowych zakładach zaopatrzenia.
- Przepis zaopatrzenia c. k. wojska I i II część i dodatek.
- * Instrukcja dla piekarni polowych zaopatrzonych w piece żelazne polowe (Model 1878 system Peyera.)
- * Instrukcja przy zakładaniu piekarni rezerwowych.

16. Urzędnicy wojskowi aptekarze.

- Organiczne postanowienia o zakładach sanitarnych wojskowych.
- * Regulamin dla służby zdrowotnej c. k. wojska III i IV część.

17. Urzędnicy rachunkowi wojskowi przy oddziałach budowniczych.

- * Przepis służbowy dla wojskowych urzędników rachunkowych przy budownictwie.
- * Przepis służbowy dla wojskowych budowniczych.
- * Służbowe przepisy o budownictwie I, II i III część.
- * Instrukcja o ekonomiczno-administracyjnym zarządzie podziałów wojska w pokoju i we wojnie.
- * Instrukcja dla komisji zawiadowczych oddziałów wojsk (zakładów wojskowych) w pokoju, dalej dla ekonomicznego zawiadowstwa i zarachowywania korpusów wojskowych w mobilizacji i we wojnie.
- * Instrukcja do prowadzenia kas wojskowych.
- Instrukcja dla zakładów wojskowych celem przeprowadzenia nowego systemu administracyjnego.

18. Urzędnicy wojskowej weterynaryi.

* Przepis służbowy dla weterynarzy wojskowych i konowałów.
Przepisy o koniach c. k. armii I. część.

B. Gażyści w rezerwie marynarki wojennej.

19. Wszyscy gażyści w rezerwie.

* Regulamin służbowy dla c. k. marynarki wojennej, I, II i III część.
Przepisy o traktowaniu szczególnych spraw osobistych oficerów stanu żołnierskiego c. k. marynarki wojennej.
Przepisy o ewidencji II część.
Dodatki, uzupełnienia i sprostowania do wszystkich książek służbowych i przepisów własnej grupy.

20. Wszyscy oficerowie (lekarze marynarki.)

Przepis o postępowaniu przy radach honorowych.

21. Lekarze marynarki.

Instrukcja dotycząca lekarskiego badania kompetentów o przyjęcie do c. k. marynarki wojennej.
Statut dla służby zdrowia przy c. k. marynarce.

U w a g a.

1. Z tych książek służbowych i przepisów, które po największej części jako wydania kieszonkowe są do nabycia, mają gażyści w rezerwie najnowsze wydanie posiadać. Pierwsze zaopatrzenie się w takowe ma nastąpić: u ohotników jednorocznych aspirujących o szarżę gażystę w rezerwie jeszcze w czasie czynnej służby, u innych bezpośrednio po zamianowaniu względnie po przestąpieniu do rezerwy.

2. Dodatki, uzupełnienia i sprostowania ogłaszane będą z zasady periodycznie w normalnym dzienniku rozporządzeń, a gażystom w rezerwie oznajmiane przy głównym raporcie i ćwiczeniach w broni (w służbie). W wypadkach wyjątkowych następuje to zawiadomienie na szczególne wezwanie ministerstwa wojny przez oddziały wojsk, nie należącym do etatu oddziału wojska (zakładu wojskowego) przez właściwe ewidencyjne powiatowe komendy uzupełniające.

Dodatki i t. p. sprzedaje c. k. Nadworna i państwowa drukarnia.

3. Dla wojskowych duchownych w rezerwie nie istnieje specjalne zobowiązanie do zaopatrzenia się w książki służbowe i przepisy, gażyści ci jednak potrzebują: „Organiczne postanowienia dla wojskowego duszpasterstwa; przepisy służbowe dla duchowieństwa wojskowego i regulamin służbowy dla c. k. wojska, I. część; przepisy ewidencyjne, II. część.

4. Książki służbowe i przepisy oznaczone * należy przy wstąpieniu do służby w razie mobilizacyi z sobą przynieść.

5. W spisie tym zawarte są książki służbowe i przepisy jeszcze w wypracowaniu będące, które przeto dopiero po ich wyjściu nabyć będzie można

Postanowienia

w jaki sposób wykazać należy warunki potrzebne do zamianowania gażystą w rezerwie, jako też warunki potrzebne do przejścia gażysty ze stanu czynnego do rezerwy.

1. Stanowisko społeczne udowadnia się urzędowym oryginalnym dekretem nadającym posadę, albo poświadczeniem politycznej władzy co do stanowiska zawodowego i zajęcia zarobkowego

2. Dowodu co do środków utrzymania dostarcza się:

- a) przez posiadanie ruchomego lub nieruchomego majątku;
- b) dochodami, połączonymi z służbą cywilną państwową, lub też na równi postawioną lub z zajęciem prywatnym, dającym się pogodzić z charakterem oficera;
- c) rewersem prawnie wystawionym przez osoby zdolne do świadczenia, którym dotychczasemu zabezpieczają się środki utrzymania, a mianowicie włącznie środki do trwałego utrzymywania przepisane umundurowania i uzbrojenia, następnie do zaopatrzenia się w książki służbowe i przepisy.

3. Zobowiązanie się do utrzymywania zawsze munduru i uzbrojenia według przepisu stosownie do szarży, do zaopatrzenia się i prowadzenia w ewidencji książek służbowych (przepisów) ma każdy kompetent o szarżę oficera (urzędnika wojskowego) w rezerwie, pisemnym oświadczeniem umocować.

4. Ostemplowane i legalizowane rewery, jako też w punkcie 3 wymienione oświadczenia tych, którzy nie mają obowiązku wykazywania środków utrzymania, zawierać mają poświadczenie władzy, że wystawiciele stosownie do swych stosunków majątkowych, rzeczywiście są w położeniu zobowiązaniom na się wziętym bezwarunkowo odpowiedzieć, z którym to poświadczeniem związane być także może poświadczenie co do stanowiska społecznego (punkt 1).

5. Niedokładne rewery i oświadczenia mają już komisye egzaminacyjne (władze, komendy, zakłady wojskowe) do uzupełnienia zwrócić.

R e w e r s .

50 ct.
stempel

którym podpisany Franciszek X . . . . ., kupiec w Bernie w Morawii, zobowiązuje się swemu synowi (siostrzeńcowi, pupilowi i t. d.) Karolowi H . . . . ., obecnie jednorocznemu ochotnikowi (oddział wojska) . . . . ., w razie, gdyby tenże oficerem rezerwowym został zamianowany, dać potrzebne środki utrzymania i umożliwić mu, aby stosownie do szarży oficerskiej i czasowych obowiązków służbowych w pokoju umundurował i uzbroił się, i w przepisane książki służbowe i przepisy się zaopatrzył.

Także zobowiązuje się tenże temuż w czasie przynależności do rezerwy potrzebnych środków do trwałego utrzymania przepisanego munduru i uzbrojenia dostarczyć.

Berno, ... września 18 .

Franciszek X.

(Legalizacya.)

(Poświadczenie władzy.)

S p i s

następujących do oficerskiej służby ordynansowej w wojnie
zglaszających się oficerów w rezerwie.

Oddział wojska	Szarża	Nazwisko	Miejsce pobytu i powiatowa komenda uzupełniająca wła- ściwo-ewidencyjna	Posiada środki do przepisanego zaopatrzenia się w konie jako oficer ordynansowy w wojnie	Znajomości języków	Stopień zręczności w jeździe konnej ze względu na służbę w wojnie	Zdanie co do ogólnego uzdolnienia	Uwaga
						(a mianowicie na podstawie jakiego przekonania się)	(czy zupełnie lub mniej zdatny i uzasadnienie)	Rewers ewentualnie oświadczenie dołączone

U w a g a.

1. Te komendy, do których oficerowie ordynansowi w razie mobilizacji do służby wstępują, mają w podaniach co do końca października przedłożyć się mających, co do potrzebnych zmian w przynależeniu służbowym oficerów ordynansowych tego samego wzoru się postępując. również korpusy wojsk, co do jakichkolwiek zmian z przenosowanymi do oficerskiej służby ordynansowej.
2. Rewers ewentualnie także oświadczenie należy marką na 50 ct. ostampować.

Format: A. 34/42 cm.

Karta powołująca

Pana c. k. .... w rezerwie .....

Przynależny do (urodzony) w	Gmina		
	Powiat		Komitat
Ostatnie zgło- szone miejsce pobytu	Miejscowość		
	Powiat		Komitat
Stanowisko zawodowe, zajęcie zarobkowe			

powołuje się niniejszem*) .....

Z c. k. powiatowej komendy uzupełniającej

pułku piechoty ..... Nr. ....

..... dnia ..... 18.....

Podpis:

- *) a) na (dzień, miesiąc, rok, godzinę) do dodatkowego raportu do tej powiatowej komendy uzupełniającej.
 b) na (dzień, miesiąc, rok) do rozpoczynających się peryodycznych ćwiczeń w broni (w służbie) na czas od ..... do .....
 do .....
- c) do czynnej służby i poleca się natychmiast z obecnego miejsca pobytu na najkrótszej rucie do ..... do ..... do służby wstąpić.

Format: A. $\frac{34}{62}$ cm. na pół arkusza.

Dodatek.

S p i s

tych przedmiotów umundurowania, uzbrojenia i innych rzeczy, które dla oficera rezerwowego piechoty przy narokowaniu tegoż w wypadku mobilizacji jako szczególnie potrzebne oznaczone być mogą.

Umundurowanie i uzbrojenie oficerów w polu określone jest przepisami dotyczącymi umundurowania i uzbrojenia c. k. wojska. Poniżej podane będzie tylko w ogólności co przy narokowaniu w wypadku mobilizacji wziąć ze sobą stosownem się okazuje.

1. Przedmioty, które oficer ma przy sobie :

Rewolwer wraz z amunicją w przywieszonej na rzemieniu od szabli torebce rewolwerowej ;

Kartka legitymacyjna przechowana w odpowiednim futeraliku ;

Dalekowiedz połowy na rzemieniu ;

Torebka na karty do zawieszenia na rzemieniu od szabli zawierająca : regulamin służbowy II. część, karty krajów (specyalne karty) z futerałem z bardzo cienkiego przezroczystego białego papieru woskowego (przez L. Sailer, król. baw. premier-lieutenanta, Monachium). 1 lineal (20 cm.) z podziałką, ołówek czarny i kolorowy, koperty, papier do pisania (także na oleaty) pieczętka, karty wizytowe do pisania (z nazwiskiem, szarżą i odziałem wojska), notes z kalendarzem kieszonkowym, stoczki, zapaliki ;

Zegarek kieszonkowy z zawieszonym większym kompasem ;

Świstawka, flaszka polna obejmująca pół litra, przyrząd do picia z skóry, nóż kieszonkowy z korkociągiem i stal do zrobienia ognia ;

Rzemień do płaszcza.

2 Bagaże ręczne oficera, które nosi jego służący :

Torba do pakowania, z mocnej skóry w formie wielkiej zamykalnej torby ręcznej, nieco większa jak tornistra, opatrzona rzemieniem do noszenia i potrzebnymi hakami, którą można nosić w ręku i na plecach. Ze-

wnątrz niej ma być umieszczona kieszonka zasłonięta klapą skórzaną. Nazwisko i oddział wojska (zakład wojskowy) mają być na mosiężnej płytce uwidocznione. Waga razem z pakunkiem 8 klg.

Do niej się pakuje:

Ręczne pakunki oficera, ewentualnie także mienie jego służącego, a mianowicie:

Jedzenie (konserwy, czekolada, herbata, cukier) przyrząd do mycia, amunicya do rewolweru, 1 spodnie, 1 para trzewików sznurowanych lub innych trzewików, kilka koszul, pantofle, prześcieradło na noc, latarnia ręczna ze świecą woskową lub stearynową, metalowa szalka do jedzenia z nakryciem, kubek, solniczka, serweta, mosiężny przyrząd do sporządzania kawy lub herbaty, młynek do kawy, przyrządy do palenia tytoniu, proszek od owadów, smarowidło na obuwiu, federweiss, łój kozłi lub wołowy.

Służący może oprócz tego w większej flaszcze polnej, nosić zapas do picia dla oficera.

Do wojny górskiej potrzeba oprócz tego: 1 parę żelazek na nogi z 4 zębami, przyrządy do butów, okulary od śniegu lub dla cieniu.

3. Bagaże polne nadoficera, które przy trenie bagażów się znajdują.

Rozmiar kufra na bagaże który się znajduje na wozach: długość 55·3 cm., szerokości 32·9 cm., wysokość średnia 31·6 cm., wysokość boczna 30·3 cm., waga z wypakowaniem 14 kg.

Do niego się pakuje:

1 bluza, 1 spodnie, 1 czapka, gwiazdki wojskowe, 1 para trzewików i zolówki, 4 koszul, 4 kalesonów, 6 par szkarpetek, 4 chustek do nosa, 1 kamizelka, 2 krawaty, 6 par rękawiczek, 1 kupła do szabli, 1 porte-épee, 1 feldbinda, książki, pisma, mapy, karty, z dekretem nominacyjnym, przyrządy do pisania, szpagat.

Na okładce kufra na bagaże, może być ułożony wełniany pokrowiec przydatny w obozie, w którym się dalej większy kauczukowy pokrowiec znajduje.

Należy wziąć dalej ze sobą:

Owiązanie na ciało, z osłoną na piersi, także i kaftanik;

dalej stosownie do pory roku i pola walki:

lnianą osłonę na kark od słońca, białą lub jasno popielatą, ogrzewacze pulsów.

Co do zabierania ze sobą, to zauważa się:

Zaleca się:

Bieliznę w lecie z bawełny, również obwiązania nóg lub skarpetki także bawełniane;

obuwie w lecie ze skóry bydlęcej, w zimie z rosyjskiego juchtu, z szerokimi zolami i niskimi obcasami (1 parę trzewików przyjmuje się że jest w używaniu);

szabli nie należy ostrzeć tylko zaszpicować;

czapki do obozowiska należy sporządzić według kroju szeregowców, jednak z daszkiem ze sukna;

oficerowie pełniący służbę konno, muszą być zaopatrzeni w przyrządy do jazdy konnej stosownie do przepisów umundurowania i uzbrojenia dla c. k. wojska.

